

Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop. - Brassai-uten 10.
Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Héber osztály 455
Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címenzendők. Kéziratokat nem adunk vissza és nem őrizhetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

V. évfolyam, 65. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. adar 22.

1922. március 22. Szerda

Lejár
9. Tek.
Hermann Goldschmidt

Előfizetési árak
Romániában

Egy évre ..... 320 lei
Félévre ..... 170 lei
Negyedévre ..... 90 lei
Egyhónapra ..... 30 lei
Egy számlára pályaudvaron és vidéken is 1 lei 50 bani

a pénz folyószámláján egyre nézett, mielőtt kifizette a kezét és lenesse Chajim ivében:
én kezem már és én tetlenül felelem és város minden

gének tartotta, ar kétszáza se ben a szegények és megengedett nysságot élvezze.

a nap és ba a kitarú szár- erítette a világ- törté: beleit.

om egy fogadóba s áltatta magát, vigasztalást fog ságára, ami rá- nyugvóhelye is

adoba, edarálta hár pálnkát és az asztalnál ült amelyet a vásár az színe olyan- yleg az utcán b már elhatá- bbé kolálni.

esítés.
m és vevőim om, hogy Jano- nt, amennyiben r urtő külön tüzifa termelés Janovitz Vil- cég alatt újra

a jövőben is méltányos árak megelégedését

üzletben alkal- nem vehet- anem az ujon- zolvárnyal el- kivül felveszek 27 és 318. sz. vábbra is bír- 3496-1

us 6-ár.
sztelettel:
witz Vilmos.
kapható a
UTH
skedésben
itóknek
gedmény

eshalom—Buda- biharkeresztes— ötegyarban fel- ositurai utján

ése mellett
api
és Uj-Románia vagy vi sza da- onrakomány elunk
Központ Cluj, Wien I. Roten- are Rinanóci-u. 2761

A magyar választások elé

Elfogódottan figyeljük a magyar eseményeket, de nem elfogultan is. A politikai áramlások között olyan magas szigeten állunk, amely itele- tünnek izoláltságot, de önzéseket és haláltelet felett fölülemelkedést is biztosit. A mi sziklánk a zsidó nem- zeti gondolat. A lelkünkkel ehhez tapadunk s a magunk küzdelmét itt harcoljuk meg. De a népek küzdel- meit is innen nézzük és nem érez- jük bűnnek, ha az emlékek ide-oda- rengő ködében némely népet köze- lebbre hoznak el nem ártó ösztönök. Optikai csalódás ez, de szeretjük, mert szép és emberi igazság rezeg benne.

Indus mesék tudnak olyan tórol, amely örökre tartotta meg annak a királykisasszonynak a képét, aki egy- szer beléje nézett. Ilyen mesekép nekünk a magyar nép. A tükörképe ott van a lelkünkben, noha a világ akara- ta és a magunk ébredése olyan helyzetbe igazította a zsidó népet, ahol népi érdekeket csak a világközösség szémszögéből ítéltet meg. Ez alap- jában véve rideg tárgyalosságra szorit. A világközösségben Peru és Bolivia épen olyan fontos, mint Ma- gyarország. Elismerjük. Hu Peru népe szenved, vele szenvedünk, olyan be- esületes együttérzéssel, aminővel csak lehet. De ha a magyar nép szenved, vele mégis jobban szenvedünk és ha boldog, vele jobban örülünk és az bizonyára nem becselenség. Ataviz- musa ez talán a régi hűségnek, de nem megtagadása a mostani állapot- nak, amely más államiságba eső- mőzta a zsidó hűséget.

Annai világozágra törekszünk, amennyire csak lehet. Tudjuk, ez nem nagyon könnyű. A világháboru túlságosan bonyolultá tette az em- beri pszichét, de a legbonyolultabbá a zsidóit, aki valamikor magyarul gon- dolkodott. Meg kell érteni, hogy ez a zsidó most már egészen zsidó. Maga felé radikálisan nemzeti, más népek felé radikálisan demokratikus. A zsidó nemzeti eszme nem tür meg mindent kirekesztő nemzeti önzéseket, nem szögezheti le az érdeklődést csak a magunk céljaihoz, a hosszú elnyomottság annyi energiát halmoz- tott fel a zsidó népben, annyi szá- nalmat az elnyomott emberiség iránt, annyi vonzalmat a jó felé, annyi akarást a haladásáért, hogy ezt a sok energiát nem emésztheti fel az ön- szeretet. A zsidó népnek tudni kell szeretni minden más népet is. Tudja is és ez a szeretet nem beteges nosz- talgia, ha olyan nép felé tereli az ér- deklődését, amelytől politikailag el- szakadt. A zsidó nép nem hisztéri- kus és nem fájditja a lábujját, mi- kor a lábát már régen leamputálták róla.

Mint nép a magunk életét éljük. Mint az emberiség része a világ nagy közösségében élünk. Ha vala- hol a demokráciától eltávolodást látunk és ezt az eltávolodást fájlatjuk, ke- mény ítéletünket nem a részvétlenség irányítja, hanem a részvét és a szim- pátia, mert fáj nekünk, hogy egy nép tudatlanságból, vagy a maga hivatásának félreértéséből önmaga folytja el magában a fejlődés és a boldogulás lehetőségeit. Fáj nekünk ez az elfojtás nem csupán amiatt a nép miatt, amely ezzel az elfojtással nagyszerű erőforrásait rekesztí el, de fáj az egész világ miatt, mert tudjuk, hogy egyetlen egy nép megbénulása

az egész emberiségre hat bénítóan. Ami Magyarországon történik, ebből a szempontból ítéljük meg. Ha látjuk, hogy a megcseszélő ma- gyar nép ismét visszatér régi tradi- cióihoz és megint keresi a demok- ratikus haladás útját, boldog kézzel söpörjük le mellünkről a régi és hosszú lidereenyomást. Örülünk a magyarság miatt, amely megint ma- gára talál és meg tudja élni nem- zeti életét, ahogy megérdemli. Örül-ünk a demokráciák szomszédos kö- zösségei miatt, mert a demokrata Magyarország nyugalmasabbá teszi az ő fejlődésüket is. Örülünk a béke miatt, amely így biztosítottabb és a gazdasági regenerálódás miatt, amely így lehetségesebb.

Az utolsó időben sokszor bug- gyant ki ez a föllélegzés az össze- szorított zsidó mellékből. Magyar- országon megmozdult a jobb ma- gyarság. Az alélt demokrácia eszmé- lnél kezdett. Erős magyar kezek építeni akartak. Sajnos, nem sokáig tartottak ezek a megmozdulások. Az az irányzat, amelyet röviden kurzus- nak hívnak és amely türelmetlen, önző és erőszakos, visszaszorította őket. Roppant medencét állítottak a választások a magyar nép elé, mind- denki az erkölcsök újrakeresztelését remélte, tökéletes megújulást a népakarat kristályosan tiszta szentelt vízében, de akik nem akarják a meg- újulást, azok erősebbek és a bün- tisztító megmerülés elmaradt. Még nem választanak, csak korteskednek még és mégis elképzelhetetlen igaz- ságtalanságokkal irtoztatják meg azokat, akik az ország regenerátorai lehetnének. Nap-nap után jönnek elszomorító hírek olyan erőszakossá- gokról, aminőkkel nem szabadna beszennyezni a magyar név hírnevét. Békésnyulán nem juthatott szóhoz Ugron Gábor és hallgatnia kellett Bárony Istvánnak, mert az ébredők nem engedték, hogy demokratikus eszméiket fejthessék ki a választók előtt. Fájlatjuk ezeket a borzalma- san sötét visszavillanásokat borzal- masan sötét multak felé: az egész világ demokráciájának érdekében fáj- latjuk. Mi lesz Európa népeinek szenvedélyes utkereséséből, mi lesz a demokrácia széles eláramlásával, ha a magyar határon megtorlasz- kodik?

Mi csak a demokrácia megrekesz- tésétől félünk. Mások mástól félnek, rosszabbtól és félelmetesebbtől. Az októberi forradalom vezérei anarkia- tól féltik Magyarországot és teljes elzűlléstől. Félelmüket egy prokla- mációba kiáltják ki a világba. Ká- rolyi és Jászai és Hock János és mindazok, akik a demokrácián akar- ták felépíteni a világháboruban lerö- mlott Magyarországot, akik elsőnek ismerték fel, hogy csak becsületes nemzetiségi politika engesztelheti meg Európa haragját és csak becsü- letes földreform békitheti meg a ki- zsákmányolt magyar népet, magához az emberiséghez fordulnak, a világ minden népéhez, hogy mentse meg Magyarországot, amelyet saját fiainak önzése súlyos rabságba tört. A kurzusfelfogás árulásnak fogja meg- bélyegezni ezt a segélykiáltást. Szeret- lőnk, ha a sok szegényt nem tetéz- nek meg ezzel is. Nem árulás az, ha magyar embereknek a magyarság sorsa fáj. És az sem árulás, ha a világdemokráciához fordulnak segít-

ségért. Minden nemzet fölött a világ- demokrácia áll. Ez a bíró, de a se- gitő is. Akármilyen erős is a nemzet, olyan erős nem lehet, hogy a világ- közösségből kitéphesse magát. Még csak olyan erős se lehet, hogy akár- csak a leggyöngébb szomszédjának jó akaratát is nélkülözhesse. Már

pedig a tőszomszedság feltételeit Ma- gyarországon is ismerhetik. Demok- ráciát kell a népké adni és a világ- kultúra őrszemeit kell a határokhöz állítani, mert barátságos kézfogásra más őrszemeket nem vállal egy szomszéd se.

A nemzeti párt nem vesz részt a parlament munkájában

Döntött a végrehajtóbizottság. A parasztpárt ve- zérei Kolozsváron. A pótválasztások eredménye

Az Uj Kelet tudósítójától

A román nemzeti párt két napra tervezett végrehajtóbizottsági ülése a harmadik napon is tart. A parla- menti magatartást illetőleg a párt- ban nem egységes a felfogás, leg- alább is a parlamenti munkában való részvétel kérdésében. Ellentétek nincsenek a vezetők között, csak a taktikai kérdésekben merültek fel vé- leményeltérések. Popovics Mihály és Braniste Valér képviselik a mér- sékelt felfogást: szerintük a parla- menti munkájában részt kell venni és az alkotmányos keretek között kell megakadályozni a kormány mű- ködését. Dan Saver, Voicu Nitescu és Agarbiceanu a radikális harc- dor hívei, akik azt indítványozták, hogy a parlamentbe ne menjen be a párt és Gyulafehérvárra újból hív- ják össze a nagy nemzeti tanácsot. Dr. Lupu, a parasztpárt vezére, teg- nap Kolozsvárra érkezett. Lupu Madgearuval együtt bejárja a nem- zeti párt határozatát, hogy egyöntetű eljárást hozzon létre a két legna- gyobb ellenzéki párt között. Lupu igyekszik meggyőzni a nemzeti párt vezetőit arról, hogy a leghatásosabb és legegyszerűbb eljárás volna az ellenzéknek a parlamentből teljes távolmaradása.

A párt hétfőn este folytatta ta- nácskozásait. Előzőleg a kiküldött bizottság megszerkesztette a határo- zati javaslatot, amelyet bemutattak Maniu Gyulának.

Dr. Silviu Dragomir felolvasta a hét pontból álló határozati javaslatot, amely részletesen kiterjeszkedik a választási erőszakosságokra, a tör- vénytelenkedésekre és kijelenti, hogy

a jelenlegi parlamentet törvény- telennek tekinti.

A javaslat elhatározza azt is, hogy a királyhoz azt a kérést intézzék: szolgálatoson elégtételt Erdélynek. Végül kimondja a javaslat, hogy a párt képviselőtagjai tartoznak a parla- mentbe bemenni és minden alkot- mányos eszközzel tiltakozni annak törvényessége ellen. A parlament munkájában, a vitákban azonban nem vevnének részt a párt tagjai.

A javaslat körül nagy vita fej- lődött ki, amelyben Popovics és Bran- iste Valér mellett, Dan Sever és Voicu Nitescu pedig ellené szöla- tak fel. Végül is elhatározták, hogy a javaslaton bizonyos módosításokat fognak végrehajtani.

A párt értekezletét kedden dél- előtt folytatták.

A tanácskozások egész nap tartot- tak, de a végleges szöveget nem álla- pitották meg. Közben tanácskozott Vajda Sándor és Maniu Gyula Lupuval, Miha- laecheval és Stere Constantiával is, akik délelben érkeztek Kolozsvárra. Az utolsó

ülést este 7 órakor nyitották meg és a tárgyalás a késő esti órákig elhúzódott.

Este kilenc órakor a végrehajtó- bizottság meghozta döntését.

Eszerint:

A nemzeti párt a trónbeszéd felolvasásánál nem lesz jelen. A következő ülésen tiltakozó deklarációt olvasnak fel, amely- ben bejelentik: a parlamentet nem ismerik el törvényesnek és annak munkájában a párt tagjai nem vesznek részt sem a bizottsági, sem a plenáris üléseken.

A párt képviselőtagjai különben március 26-án Bukarestben értekez- letet tartanak.

A parasztpárt semleges kormányt és új választásokat akar

A parasztpárt egyik vezére nyilat- kozott az „Adeverul”-nak és kijelen- tette többek között, hogy a jelenlegi parlamentnek nincs létjogosultsága, mert hiányzik az erkölcsi alapja. Az újságíró kérdésére, résztvesz-e a parasztpárt a parlament megnyitásán, illetve ülésein, a politikus kijelentette, hogy az még nem valószínű. Ha részt- vesznek az üléseken megtiltálják a módját annak, hogy kellő sullyal tiltakozzanak a választások ellen. A pa- rasztpárt kitart eddigi követelése mel- lett, hogy semleges kormány vezetése mellett új választásokat rendeljenek el. Mindaddig, míg ez még nem történik a politikai konszolidációval szorosán összefüggő gazdasági helyzet sem javul- hat meg.

A parasztpárt végrehajtóbizott- sága március 26-án, vasárnap értekez- letet tart, amelyen határozni fognak parlamenti magatartásukról.

Az „Aurora” mai száma közli a parasztpárt manifesztumát az ország lakosságához, amelyben a párt rámutat a választási erőszakosságokra és visszaélésekre és kijelenti, hogy min- den erejével tiltakozni fog a törvény- telen parlament működése ellen

Az új parlamenti ülésszak

Bukarest, március 20. (Radór.) Az „Adeverul” szerint a kormány már döntött a kamarai időszak befejezéséről. Eszerint az ülésszak husvét előtt egy héttel ér véget és ezen idő alatt köz- szavazzák a költségvetést és a házbér- leti szerződések meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot. Ezekon kívül beterjesztik még ratifikálás végett Beszarabiának Romániával való egye- sülésétől szóló javaslatot is.

Bukarest, március 20. (Radór.) A holnapi minisztertanácson Banu köz- oktatásügyi, Duca külügyi és Nistor

beszárabiai miniszter megteszik jelentéseiket a trónbeszéd megszövegezésére vonatkozólag.

A pótválasztások

A pótválasztásokról a következő eredményeket közlik: Világosan Pop C. Istvánt választották meg óriási többséggel. Nagyszentmiklóson és Kézdivásárhelyen a liberális jelölteket választották meg képviselőnek. Ugyancsak a liberális jelölt győzött Alsóárpáson is, ahol Dobrescu Aurél, a nemzeti párt jelöltje bukott meg.

Itélet

a debreceni gyilkos csendőrök ügyében

Akik egy román patrult támadtak meg — Sulyos bűntettek — in contumaciam

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Foglalkozott már az „Uj Kelet” az az érdekes gyilkossági perrel, amelynek vádlottai debreceni magyar csendőrök, akik a román megszállás idején Debrecenben megtámadtak egy román patrult, sortűzet adtak le és így egy katonát megöltek, egyet megsebesítettek és egy katonát szuronnal halálra vágtak. A tárgyalást tíz nappal ezelőtt kitűzték már, de mert a vádlottak egy része szökésben van, a törvényeknek megfelelően elhalasztották a tárgyalást és a hivatalos lapban közzétették, hogy a határidő elteltével in contumaciam fognak itélkezni.

A tegnapi tárgyaláson a vádlottak közül csak Hirn Ferenc csendőrtiszt-helyettes és Aradi Lajos debreceni kocsis, a csendőrszázalaj volt katonája volt itt. A többi vádlottak: Török Lajos csendőr, Pipás Imre csendőrmester és Vadai János káplár szökésben vannak. A tárgyalást tegnap délután nyitotta meg Radulescu ezredes-elnök. Joan Petrescu királyi ügyész felolvasta a vádiratot, amely hosszasan foglalkozik a gyilkosság körülményeivel és bizonyítási igyekezik, hogy a támadás egy tervszerűen előkészített gyilkossági kísérlet volt a román hadseregnek a fronton szolgálatot teljesítő katonái ellen.

Elmondja a vádirat, hogy 1919-ben a magyar kommun leverése után a román hadsereg megszállta Magyarországot és így bevont Debrecenbe is. Debrecenben egy csendőrszázalajt találtak, amelyet azonban nem fegyvereztek le, mert a csendőrök tudvalevőleg fehérek voltak és így azt remélték, hogy a bolsevisták elleni küzdelemben hasznukat vehetik.

Egy alkalommal a román parancsnokság megbízást adott egy csendőrrőzjáratnak a város határában való őrszolgálatra. Az őrzővezetője Hirn Ferenc csendőrtiszt volt, melléje volt beosztva Vadnai János káplár, Pipás Imre csendőrmester, Török Lajos és Aradi Lajos csendőrök. Az őrzővezető, mondja tovább a vádirat, tiltott uton fegyvert szerzett a kardon kívül, ami engedélyezve volt, nem teljesítette a megbízást, hanem beült a város közelében levő Horog-féle kocsmába. Ott mulatozott mintegy két órán keresztül, amikor a kocsmárosról arról értesültek, hogy az istállóban egy román őrzővezető alszik.

A csendőrök akkor elhatározták, hogy a román katonákat kivégzik. Kimentek az istállóhoz és az alvó katonákra sortűzet adtak le. A sortűz következtében egyik katonát azonnal meghalt, egy másik megsebesült, a többiek pedig felugrottak, puskájuk után nyultak és formális harc fejlődött ki a kocsmá udvarán. Amikor a töltnyek már mindkét részről kifogytak, a csendőrök szuronnal rohantak a katonákra, akik közül egyet halálosan megsebesítettek. Azután megszöktek.

A kocsmáros a lövöldözés elnémlása után örömmel lesietett a városba, értesítette a román parancsnokságot a történetéről, ahol nyomban megindították a megszökött csendőrök után a nyomozást. Néhány nap múlva tényleg el is fogták őket. Azonnal hadbírószék elé állították őket és a háborús viszonyokra való tekintettel, statáriális uton halálra ítélték. Germán Traján dr. ügy-

védnek köszönheték, hogy az ítéletet rögtön nem hajtották végre, aki ügyükben Bukarestbe utazott és perujralfelvételt eszközölt ki.

A vádlottak a kihallgatás alkalmával azt vallották, hogy nem volt szándékukban megtámadni a román őrzővezetőt. Bent ültek a kocsmában, amikor a kocsmáros arról értesítette őket, hogy az istállóban román katonák vannak. Kimentek, hogy megnézzék kik azok és a román katonák, akik valószínűleg azt hitték, hogy bolsevisták, lövéssel fogadták őket, ők csak önvédekezésből használtak fegyvert. A bíróság kérdésére, hogy hol vettek fegyvert, amikor meg volt tiltva annak hordása, azt válaszolták, hogy minden csendőrnek volt revolvere, a szolgálati szabályzat értelmében.

A vádlottak kihallgatása után Joan Petrescu dr. ügyész tartotta meg vád-

Lloyd George fölveti a bizalmi kérdést

Ha az alsóház leszavazza, még Genua előtt lemond

Az Uj Kelet tudósítójától

Lord Curzon a felsőházban bejelentette, hogy a kormány lemondása a közeli napokban esedékes. Curzon lord, aki jelenleg külügyminiszter, politikai karrierjét, mint Salisbury lord magántitkárja kezdte. Ma egyike a konzervatív párt vezetőinek. Pártja nyílt viszályban áll a miniszterelnökkel. Még néhány héttel ezelőtt a jobboldal szónokai, így Balfour, Chamberlain, Robert Horne és lord Birkenhead egyéniségük minden súlyával Lloyd George kormányonmaradásáért foglaltak állást, de maga a párt nem akar tudni többé Lloyd Georgetől.

Sir George Younger keresztül akarja vinni akarát, Lloyd George megbuktatását. A válság kitörőben van.

Az a remény, hogy a krízis Lloyd George betegsége alatt elcsúsz, meghiúsult, mivel az indiai konfliktus csak újra fölzavarta a kedélyeket. Montagu, India volt államtitkára, egy Delhiből érkezett táviratot, amely török-barát politikát követelt Angliától, kiszolgáltatót a nyilvánosságnak, anélkül, hogy ezt előbb a miniszterelnökkel megbeszélte volna.

Ez az eset Londonban bombaként hatott és Lloyd George az indiai miniszter lépését nemzeti szerencsétlenségnek mondta.

Ha az India-Office azon a véleményre van, hogy az indiai közvéleményre a legnagyobb figyelemmel kell lenni, tisztában kellett lenni azzal, hogy a távirat nyilvánosságra hozatala nagyon sokat ártott az angol politikának. Különösen azt, hogy a keleti konferencia megkezdődik. A belpolitikában is súlyos károkat okozott. A konzervatívok ugyanis régóta azzal vádolják a kormányt, hogy indiai politikája katasztrófára vezet. Lloyd George, aki megnyerte a háborút és az irakkal megkötötte az egyezményt, akkor állott hatalma tetőpontján, mikor Cannesből visszaérkezett. De Poincaré és Sir George Younger, a konzervatív párt titkára kikezdte a nagyszerű és erős Lloyd Georget. Most újabb zavarokkal kell küzdenie. Irországban megint a radikális elemek veszik át a szót, Egyiptomban le kellett mondani az angol protektorátusról. Délafrikában az arany és a szénbányások felkelése és Angliában a gépmunkások sztrájkja és millió munkáskiszáras.

A legfenyegetőbb a situáció Indiában, ahol Rawlinson tábornok főparancsnok riasztó beszédet mondott az egyre szorongatóbb helyzetről.

beszédét. Súlyos büntetés kiszabását kérte, mert szerinte ez a merénylet nemcsak kifejezetten a katonák ellen, hanem főképpen a román hadsereg ellen irányult.

Majd Ghermán Traján dr. védő több mint egy óra beszédben kívánta bebizonyítani, hogy a vádlottak jogos önvédelemből fogtak fegyvert és így őket ezért felelőségre vonni nem lehet. Azután a bíróság ítélethozatalra vonult vissza. A késő esti órákban hirdették ki az ítéletet, amely szerint Hirn Ferenc csendőrtiszt-helyettes egy évi börtönrre ítélt, Onodi Lajost pedig felmentették. A távollévők felett in contumaciam hoztak ítéletet. Török Lajost és Pipás Imrét tizenöt-tizenöt évi kényszermunkára, Vadnai Jánost pedig öt évi kényszermunkára ítélték. Az ítéletet Ghermán Traján dr. védő megfellebbezte.

házaeskából nyílik, amely a hajók földszintén emelkedik fel lapos tetővel.

Vezetőnk kinyitja az első ajtót: „Coiffeur.” Fodrász. A másodikikat: „Pharmacie.” Gyógyszertár. A harmadikat: „Salon.” Társalgó. Ez nagy terem, két ablaka is van. És még két kisebb ajtó: „Commandant.” Parancsnok. „Officier.” Tiszt.

— Most kérem, jöjjenek utánam ezeken a lépcsőkön, szól Mitica Theodorescu és felhívja bennünket az első fedélzetre. Itt megint van egy kis házaeska. Benne nagyon esinos, nagyon elegáns „Salon de lectura,” olvasóterem és „Salon de musica,” zeneterem.

— Ha szép idő van, — beszél Theodorescu — itt mindig zongorázik valaki. Különösen, ha a Földközi-tengeren járnak, vannak szép koncertek. Az utasok akkorára összasmerkednek.

— A tenger nem szokott bekontráznia? kérdezi valaki a társaságból.

— Dehogyan nem, gyakran. Csak, hogy a koncertező nem hagyják zavaradni magukat, Wagnerrel és Beethovenel felelnek a hullámok zivajára.

Az olvasóterem, amint a fedélzest mondja, kevésbé látogatott. Az emberek, ha tengeren utaznak, nem szívesen vesznek kezükbe könyvet. Ha szép idő van, kiülnek nádszékeken, vagy kiefűsznek a liegestuhlokon a korlátok elé és gyönyörködnek a víz nyugalmában. És ha vihar van, akkor is kiünn maradnak. A fekete, tajtékzó áradat lekötí figyelmüket.

Kis szoba következnek: a hajó szikratávíróállomása. Laikusoknak nem különbözik sokban egy közönséges táviróhivataltól. Csak titkosabb furesa is: megüt az ember egy billentyűt és a végtelenben uszó életnek erre a pillanatnyi megmozdulására valahol, sokezer kilométernyi távolságban, messze parton vagy egy másik kis uszó életen ugyanolyan billentyű lököt fel.

A hajó belsejében

Azután még egy sor lépcső: fel a kormányosi hidra. Itt vannak a kővér kürtök, a kigyóalaku rézesóvek, a korongformájú manométer, a nagy kormánykerék és a sebességjelző. Ezen az utóbbin román felirások: „Iasinte.” Előre. „Inapoi.” Hátra. „Stai.” Megállj. „Cu toate viteza.” Teljes gyorsasággal. „Cu jumateata viteza.” Félgözzel. A barna lécekből összeállított kormányosi házikóból gyönyörű kilátás nyílik az egész tengerre.

A kormányosi hidról, a „Romania” legmagasabb pontjáról lemegeyünk a hajó belsejébe. Két sor kajüt sorakozik itt egymás alá. Az első sorban vannak az I. és II. osztályu kajütök és ezek között, középen van elhelyezve az I. és II. osztályu közös étterem és dohányzó. A kajütök berendezése: két egymásfelé emelt vaságy, a felsőbe kis létrán lehet felmenni és mint a vonatokon, falból nyíló mosdó. Néhány luxuskaajütben padlóra állított szalldai réz-ágyak vannak, elhuzható függönynel és éjjeliszekrényvel. Valamennyi kajütben esinos, négyzetű szőnyeg. A kajütöket kiegészíti három-négy fürdőappartemen, zománcozott kádakkal, amelyekbe a hideg víz egyenesen a tengerből, a meleg víz a kazánok csöveiből ömlik. Az étterem a hajó átmérőjének megfelelő szélességű, kerek, vastag ablakkal a tengerre. Három hosszú, vörösré politurozott asztal, hat sor forgat-

A „Romania” gőzösön

Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.

Constanza, március 20. A „Romania” gőzös a „Service Maritime Roumaine” tulajdona és jelenleg Constanza-Nápoly között közlekedik. A legnagyobb román személyszállító hajók egyike. Tiszta fehérre van festve és dominálja a molót, amely-nél horgonyoz.

Korán reggel van, a hajóhid le van eresztve, a matrózok és a kajüt-takarítónők szorgoskodnak, a gőzös néhány nap múlva indul. Vastag oldalfalai mellett, köteleken, keskeny pallók himbálóznak, hajómunkások állnak rajtuk odakötözve, mint épülő házaknál a vakolólegények és kátrányos festékekkel tapasztják be a vizhatlan fehér máz repedéseit.

Néhányan, akik itt vagyunk Erdélyből, felmegyünk a gőzösnek arra a részére, ahol az I. és II. osztályu szalonok vannak. Egy hajószízt észrevesz bennünket a parancsnoki hidról, lejön és megtörténik a kölcsönös bemutatkozás. Ő Mitica Theodorescu másodfedélzest, Brailából való, répi tengerész, bejárta az egész világot.

A fedélzeten

A fedélzest a kiváncsi kis csoport elére áll, megindulunk, hogy végjárjuk a hajót. Kikanyarodunk a baloldali korláthoz, amely a szabad tenger felé esik, itt öt-hat ajtó van, valamennyi abból az elipszis alakú

TUNGSRAM

A LEGTARTÓSABB
LEGGAZDASÁGOSABB

ÉGŐ TÖKÉLETES
VILÁGÍTÁS!

ható ka
lás. bá
hányzó
kerék a
A III. c
alatt h
felső so
és egys

Aho
tunk, m
ilyenkor
talmás
amelyek
gatják
pekettü
Ez a h
első erő
dítő mé
géptere
tet fel
sodfedé
megy e
gyazva
a vaslé
egy egy
látunk,
zódni.
vagyun
nyan a
képekből
fokkal,
Olajza
merünk
Vezető
nemsok
koru en
kozik, g
Első g

A m
kérdés
ezek m
ves gy
kérem
mutató

Átve
és híre
teg vék
sróf, es
minden
több fe
mutató
Több, r
kölcsük
csavaro
viszony
kal, me
melyikk
után át
hat óri
leumat
rôleum
végigko

Befe
jára is,
szolgál
pel való
idegeket
unkat
rövid m

— E
kapok e
Miér
ber?
mondta.
a fedélz
tenger s
volt. M
hajó fen
zet, es
teg csav
erejének
pillanata
leketlen
nának.
dania?
vagy es
mok mo
én nem
ize; vag

Már
városba,
díg az
a nagy
datával

— K
Haalljáb
lini irodá
dán délut
Bönth H
a zsidó m

március 22.

mely a hajók
k fel lapos

az első ajtó:
A második:
szertár. A har-
salgó. Ez nagy
van. És még
„Commandant”
Tiszt.

jönék utánam
szól Mitica
yit beünnöket
t megint van
Benne nagyon
„Salon de
és „Salon de

van, — beszél
ndig zongorá-
ha a Földközi-
ak szó) kon-
orára összeis-

szokott bele-
alaki a társa-
yakran Csak-
nem hagyják
Wagnerrel és
a hullámok

mint a fedél-
átogatott. Az
utaznak, nem
kibekönyvet.
ek nédszéke-
a leg-stublo-
gyönyű ködnek
ha vihar van,
ak. A fekete,
figyelmüket.

ezik: a hajó
Laiki soknak
a egy közön-
Csak itokza-
út az ember
telenben uszó
nyi megmoz-
ezer kilomé-
nessze parton
uszó élelen
iktet föl.

ajó belsejében
lépés: fel-
t varnak a
akaku rézes-
ranonéter, a
a sebesség-
román fel-
re. „Napoi.”
„Cu toate
ggal. „Cu ju-
zel. A barna
ormányosi há-
is nyílik az

l, a „Roma-
ntjáról leme-
Két sor ka-
s alá. Az első
II. osztályu
középen van
osztályu kö-
ó. A kajütök
ásfelé emelt
létrán lehet
patokor, fal-
ny luxuska-
szállók i réz-
ató függöny-
l. Valmeny-
észögi sző-
észözi három-
zománcozott
a hideg víz
a meleg víz
lik. Az ötte-
ek megfelelő
g ablakkal
szu, vörösré
sor forgat-

ható karosszékekkel. Csillárok és tá-
lás bársonypad a falaknál. A do-
hányzó keskeny, hosszukás helyiség,
kerék asztalkákkal és bőrfotelekkel.
A III. osztályu kajütök, amelyek ezek
alatt húzódnak el, hasonlítanak a
felső sor kajütjeihez, csak kisebbek
és egyszerűbb az ágyneműjük.

A hajófenék

Ahogy az előbb felfelé halad-
tunk, most úgy megyünk le mindig
mélyebben a hajó fenekére. Csak
ilyenkor látja az ember, milyen ha-
talmos építmény a gőzhajó. A gépek,
amelyek az egész monstrumot moz-
gatják és a kazánok, amelyek a gé-
peket fűtik, legalól vannak elhelyezve.
Ez a hajó pinocéje. Ez alatt már csak
egy erős vaspadló van és azután szé-
dülő mélységben a tenger. A hajó a
gépteremben él, mozgása innen lük-
tet fel a fedélzetre. A vezető más-
fedélhélyt villamos zseblámpával
megy előtünk, mi egyenként és vi-
gyaava botorkálunk nyomában lefelé
a vaslépcsőkön. Már leértünk, itt ott
egy egy sárgafényű villanykörte
látnak, de még nem tudunk tájéko-
zódni. Két sor óriási vasgép között
vagyunk, vaspallón, amelyen néhá-
nyan állnak vagy guggolnak és a
gépekből előrenyúló csavarokkal, sró-
fokkal, esővekkal foglalatoskodnak.
Olajszag, zöld homály van, nem
merünk elmozdulni a lépcső aljából.
Vezetőnk egy pillanatra eltűnik, majd
nemsokára, hatalmas, vállas, közép-
korú emberrel tér vissza. Bemutat-
kozik, de nem értjük jól a nevét.
Első gépmester.

A motorokat kíváncsággal látai? —
kérdézi olyan hangszólyal, mintha
ezek monstruózus gépek az ő ked-
ves gyermekei lennének — Jöjjenek
kérem velem, majd mindent meg-
mutatok.

Atveszi kisérőnkől a zseblámpát
és hirtelen a magasba tartja. Renge-
teg vékony rézdrót, vastagabb erős,
sróf, csavar, fehér márványlapokon
mindenfélé fizikából ismert felírás,
több fesszámér, hőmérő és bareméter
mutatkozik meg egyetlen fényugárra.
Több, mint félóraig magyarázta mű-
ködésüket. Elmondta, a legkisebb
csavarok mire szolgálnak, milyen
viszonyban van egyik eső a másik-
kal, melyik fogantyúval indítják és
melyikkel állítják meg a hajót. Az-
után átvitt bennünket a fűtőbe, ahol
hat óriási kazán fogyasztja a petró-
leumot. (A legtöbb román hajót pet-
róleummal fűtik.) Mindezt alaposan
végigkomentálta.

„És mindezért...”

Befejezésül kitért saját munká-
jára is, megemlítette, mennyire nehéz
szolgálat van, ezzel a rengeteg gép-
pel való bánás, hogyan kifárasztja az
idegeket és bucsuzól mindannyi-
unkat egyszerre fejbeközlött egy
rövid mondattal:

— És kérem, mindezért ezer lelt
kapok egy hónapra.

Miért mondta meg ezt ez az ember?
Sajnálom, hogy ezt meg-
mondta. A tenger olyan szép volt
a fedélzetről és innen lentről már a
tenger sem szép. A kék ég is szép
volt. Már a kék ég sem szép. A
hajó fenséges volt és most úgy ér-
zem, csak monstruózus. Az a renge-
teg csavar, mind az Ember teremtő-
erejének volt egy-egy kézzelfogható
pillanata. Most olyanok, mintha
lelketlen kufároknak a karmai vol-
nának. Miért kellett ezt megmon-
dania? A vízről eltűnt a csillogás,
vagy csak én nem látom? A hullá-
mok moraja elnémult; vagy csak
én nem hallom? Felszállt a tenger
ize; vagy csak én nem érzem?

Már mentünk be a kikötőből a
városba, de szemem előtt még min-
dig az a rengeteg gép volt, azzal
a nagy emberrel, aki egyetlen mon-
datával kijőzönített a tengerből...

Ben Ami

— Kohn Sári előadása a Bönöth
Haallijában. A cionista világszervezet ber-
lini irodájának kiküldöttje, Kohn Sári, szer-
dán délután 6 óraker a neolog iskolában a
Bönöth Haallijah tagjai részére előadást tart
a zsidó mozgalomról.

Friedrich darucsapatokat alakított

**Nagyatádi Szabó István leszerelte az elégedetlen-
kedő kisczagdákat. Megzavarták a demokratapárt
békésgyulai népgyűlését**

Az Új Kelet tudósítójától.

Budapest, március 21. Friedrich
István a kurzus első miniszterelnöke
frappáns ötlettel gazdagította a ma-
gyar választási harcmodort: meg-
alakította a darucsapatokat. Fried-
rich, aki az ébredők terrorcsapatát
megszervezte, most az ébredők ellen
szervez új csapatokat: a darucsapa-
tokat, amelyek tagjai — mint azt
maga mondotta szellemesen — az
emelődaru szerepét fogják betölteni
a választásokon. Friedrich és a párt-
jához tartozó jelöltek ezzel a daru-
gárdával vonulnak fel és ha az éb-
redők megakarják zavarni őket kor-
teszmunkájukban, ott lesznek az eme-
lődaruk.

Az első kísérlet nagyszerűen be-
vált. A győri propaganda uton a
kormányhivő ébredők megakarták za-
varni Friedrichéket, a legitimista
daruk jelenléte azonban megakadályozta
ebben őket. A kereszténypárt
több vezető tagja kijelentette, hogy
a párt nem akar felfegyverzett kato-
nai és polgári alakulatokat felsora-
koztatni, mint azt Bethlenék teszik
és a daruk olyan önzetlen fiatal-
emberek, akik pártüszögéből kisér-
ik a párt tagjait a vidéki körutakra.
Magyarországon a helyzet ma az,
hogy csak felfegyverzett alakulatok
mellett lehet politikát csinálni. Beth-
len az ébredőkre támaszkodik, Fried-
richék pedig a darukra. Az ébredők
Horthy-pártiak, a daruk legitimisták.

Az elégedetlen egységspárti kis-

gazdák nem nyugosznak. Sérti az
önérzetüket, hogy memorandumokra
Beihlen és Gömbös nem válaszolt. A
vidéki szervezetek vezetői felutaztak
a fővárosba Nagyatádihoz, akit a teg-
nap esti pártértekezleten szenvedé-
lyes hangon kapacitáltak arra, hogy
szerezzen érvényt a memorandumban
foglalt követeléseknek és néhány
kerületben támogassa a független
kisczagdákat jelöljeit. Nagyatádi két
órán át tárgyalt az elégedetlen kis-
zagdákkal, akiket sikerült engedé-
kenységre bírni. Ez a küldöttség még
el sem hagyta a fővárost, amikor
Gömbös Gyula, a választási diktátor
kiutasította a nála tisztelgő törökka-
nizsai kisczagda küldöttséget. A török-
kanizsai választókerület küldöttsége
ugyanis tiltakozott az egységspárti
jelölt jelölése ellen és azt követelte,
hogy az egységspárt Rác István
főszolgabíró jelölje. Gömbös nem
akart végleges választ adni, mire a
küldöttség vezetője kijelentette, ha
nem jelölik Rác Istvánt, Török-
kanizsa ellenzéki jelöltet állít. Göm-
bös erre utasította ki a küldött-
séget.

Az országos demokratapárt va-
sárnap népgyűlést hívott össze Béké-
sgyulán, ahol Liptófalvi, a demok-
ratapárt jelöltje mondta el program-
beszédét. A központ képviselőjében
Ugron Gábor volt miniszter is leuta-
zott Békésgyulára. Beszédet azonban
nem mondhatott, mert az ébredők
Liptófalvit is állandóan zavarták és
őt se engedték volna beszélni.

Egyháborus szerelem epilógusa

**Csatározás a Ferenc József
uton. — Aki nem tudja, hogy
használta-e fegyverét?**

Az Új Kelet tudósítójától.

Érdekes bünperben tartott ma tár-
gyalást a kolozsvári törvényszék bü-
ntető tanácsa, Pordea János dr. törvény-
széki bíró elnökleto alatt. A büntény
előzményei még a háboru elejére ve-
zetnek vissza és az azóta már sablonná
vált háborus szerelem állott a hát-
terében.

Pál János hóstáti legény volt a vád-
lott, aki a vádirat szerint még 1916
januárjában öt társával összeszólalkozott
egy Széchenyi-téri koresmában, akikkel
egy leány miatt haragban volt. A ve-
szekedés hevében a lobbanékony ter-
mészetű fiatal legény, aki különben ak-
kor katona volt, megveréssel fenyegette
meg társait és azután kirohant a kores-
mából.

Ugyancsak a vádirat szerint Pál
János ettől az időtől kezdve állandóan
töltött revolvert és kardot hordott ma-
gánál, még akkor is, amikor nem volt
szolgálatban. Néhány nappal a kores-
mai verekezés után a Ferenc József-
uton tényleg találkozott a legényekkel,
erre előkapta a revolvert és kétszer
feljűk lőtt. Az egyik lövés idősebb
Török Ferenc bokáját találta el, aki
azonnal összeesett. A többiek, akik
fegyvertelenek voltak, elszaladtak. Pál
János azonban nem elégedett meg az
eredménnyel. Még háromszor a szaladó
legények után lőtt, azután dühében,
hogy egyik lövés sem talált, kirántotta
a kardját és a vérben fetrengő Török
Ferencre rohant, akit közvetlen a lőtt
sebe mellett össze is vágdalt.

Törököt súlyos sebeivel és csont-
töréssel a kórházba vitték és több,
mint egy félévig ápolták. A mai tár-
gyaláson, amelyet reggel kilenc óraker
nyitottak meg, Hosszu dr. ügyész ol-
vasta fel a vádiratot és azután hall-
gatták ki a vádlottat, Pál Jánost. Az
elnök figyelmezteti, hogy az ügyészség
szándékos emberölési kísérlettel vádolja,
tehát jól fontolja meg, mit beszél.

Pál elmondja, hogy még a háboru
előtt udvarolt egy lánynak, akit fele-
ségül akart venni. Közbe jött a háboru,
ő bevonult katonának és azalatt a lányt,
aki szinte már menyasszonya volt, egyik

legény, aki itthon maradt, elszerezte
tőle.

— Természetes — mondja a le-
gény — hogy nem hagytam szó nél-
kül a dolgot, ami nemcsak azért bán-
tott, mert a lány hűtlen lett, hanem
azért is, mert kutyába sem vette, hogy
katona vagyok és érto is szenvedek.

— Min veszték össze a kores-
mában?

— Egy este azután lementem egy
Széchenyi-téri koresmában és ott lát-
tam azt a legényt is a cimboráival.
Azért leültem hozzájuk, aztán mikor
szóba került a leány, hát elöntött a
méreg és az asztalra csaptam. A többiek
meg csak nevettek rajta. Én nem
törődtem azzal, hogy ők öten voltak,
megfenyegettem, hogy megverem őket,
aztán, mert féltem, hogy be is váltom
az ígéretemet, hát inkább kirohantam a
koresmából.

— Miért lőtt rájuk a Ferenc József-
uton?

— Kérem elmondom én sorjában.
Nem is löttem rájuk. Negyed vagy
ötödösör jövök az állomásról, hát megint
szembe jönnek velem ők öten. Én gon-
doltam, hogy kitérek előlük, de nem
lehetett, mert már messziről hangosan
nevetgéltek rajtam.

— Azért nem lehetett kitérni?

— Azért hát! Csak nem hagyom,
hogy gyávaságot süssenek reám, pláne,
hogy én katona is voltam. Mondom,
jönnek felém nevetgélve és csipkelődni
kezdtek. Én egy darabig csak álltam,
pedig beljűről evett a méreg, de nem
tudtam uralkodni magamon és kirántot-
tam a kardom, mert huszár voltam
kérem. Aztán nem tudom, hogy tör-
tént, csak arra emlékszem, hogy Török
Ferenc a földön maradt, meg nekem
is revolver volt a kezemben.

— Azt nem tudja, hogy lőtt-e?

— Bizonyosan löttem, ha megsebe-
sült a Török Feri, de én nem akartall
tettem, csak a belső méreg miatt.

A többiek a vádirathoz hasonlóan
vallottak: Aztán Hosszu dr. ügyész a
vádbeszédben súlyos büntetést kért,
majd Bartha Ignátz dr. védő mondotta
el védőbeszédét. Bartha súlyos testi
sértésnek kérte minősíteni a vádat és
mert az eset még 1916-ban történt az
amnesztia rendelet alkalmazást kérte.
A bíróság ítélet hozatalra vonnit vissza.
Hosszu tanácskozás után hirdették ki
az ítéletet, amely szerint a bíróság
helyt adott a védelem kérésének, a vá-

dat súlyos testi sértésnek minősítette
és így az amnesztia-rendelet alkalmá-
sával Pál Jánost a büntetés alól fel-
mentette.

Megkezdődött a keleti konferencia

Az Új Kelet tudósítójától.

Washingtonból jelentik, az ame-
rikai kormány elrendelte, hogy a
Rajna mentén levő amerikai csapa-
tok július egyig térjenek vissza Ame-
rikába. Amerikának ez az intézke-
dése összefüggésben áll azzal a
jegyzékkel, amelyben a washingtoni
kormány a szövetségesektől a meg-
szálló csapatok költségei fejében két-
száznegyvenmillió dollárt követelt.
Amerika Franciaországra akar nyom-
mást gyakorolni a németek javára.
Ugyátszik eredménnyel. Párisi táv-
irat ma azt jelenti, hogy a jóváté-
teli bizottság minden valószínűség
szerint újabb moratóriumot ad Né-
metországnak az ezután esedékes jó-
vátételi összegekre. A moratórium ha-
sonló lesz a cannesi konferencián ho-
zott határozattal, amelynek alapján
januárban Németország fizetési ha-
ladékot kapott. Ez lényeges eltéré-
sét jelenti a francia politikában, hi-
szen a pénzügyminiszterek konferen-
ciáján a francia pénzügyminiszter azt
jelentette, hogy Franciaország a can-
nesi egyezményt sem tartja magára-
nézve kötelezőnek.

**Az olasz kormány bizalmat
szavaztak, ez a génuai konferencia
helyzetét is megszilárdította.**

Biztos, hogy április tizedikén összeül
a konferencia, lehetséges, hogy az
elnök Facta olasz miniszter lesz. Meg-
erősítik azt a hírt, hogy Poincaré
nem megy Génuába, mivel a kon-
ferencia idején Millerand Algírba
utazik és így Poincaré jelenléte Pá-
risban szükséges. Rigai távirat szer-
int a szovjetkormány azt javasolja
a balti államoknak, hogy március
huszonhetedikén közös konferenciára
üljenek össze Rigában, amelyen a
génuai értekezleten megvitásra ke-
rülő kérdések eljárásáról tanácsko-
znak. A keleti konferencia ma Páris-
ban megkezdődött, Poincaré, lord
Curzon és Schanzer külügyminisz-
terek részvételével. Először a görög-
török béke ügyét kezdték tárgyalni. A
fiumei kérdés még mindig megoldat-
lan. Velencei jelentések szerint a fiu-
mei pártok között tárgyalások kez-
dődtek egy szilárd kormány megala-
kítására. A belgrádi olasz követ,
Mantomi ma hosszabb beszélgetést
folytatott Ninesics külügyminiszterrel.
A szerb lapok a fiumei incidenssel
foglalkozva megállapítják, hogy az
olasz kormány nem tudott az ottani
eseményekről.

(*) Kahn szenátor az javasolta a was-

hingtoni szenátusban, hogy ne fogadjon
el Amerika egy centet se Európától, mert
a gazdasági krízist csak úgy lehet megoi-
dani, ha elengedik Európa adósságait.
Kahn szenátor inkább üzletember, mint
politikus, meg is mondta: jó üzletet akar
csinálni, azért nem akarja, hogy Európa
az adósságait megfizesse. Természetes.
Mert a kölcsönadás minden üzlet között a
legrosszabb. Ha kölcsönt adok valakinek,
a legjobb eset az, hogy a kölcsönt vissza-
fizeti. De ez a legjobb eset a legrosszabb
is. Mert az adós azért fizet, hogy új kölcsönt
kaphasson és ez már igazán rossz üzlet.
A legjobb üzlet az, amikor már nem kell
kölcsönt adni a kölcsönkérőnek. Ezt pedig
csak akkor lehet, amikor az első kölcsön-
nel adós maradt. Európa tehát ne fizessen.
Mert ha nem fizet, nem kaphat új kölcsönt.
Ha nem kap új kölcsönt, akkor Amerika
nem veszíthet. Ma pedig az a legjobb üz-
let, amelyben semmitse veszít az ember.
Kahn szenátornak igaza van. Ha Amerika
jó üzletet akar csinálni, akkor el kell en-
gedni Európa adósságait.

A Zsidó Nemzeti Alap országunk föld-
jét akarja népünk köztulajdonába vissza-
vásárolni, (akité a föld, azé az ország!),
a Keren Hajjeszód a fejlett európai ál-
lami élet alapjait akarja lerakni e visz-
szaváltott földön, a Tarbut-Kulturalap
pedig a sivatag vándorlás nevelési alapja

HIREK

Glasner Móset ünneplik Németországban. Glasner Móse kolozsvári főrabbi, mint ismeretes, a német Mizrahi szervezet meghívására Németország több városában előadásokat tart a Mizrahi földadatairól és célkitűzéséről. A zsidó lapok vezetőhelyen foglalkoznak a tudós pap propagandá utjával. A Mizrahi központi közlönye, a dr. Hildesheimer által alakított „Jüdische Presse, hasábokot át méltatja Glasner Móse szerepét a zsidó nemzeti regeneráció körül. Izrael nagyjának, prófétáink méltó utódjának nevezi őt. A főrabbi Berlinbe való megérkezése után, egy szombati napon midrás-előadást tartott sokszáz főnyi hallgató előtt. A rákövetkező vasárnap a főrabbi Berlin talmudistái és ortodox ifjúsága előtt halachikus előadást tartott a „Kneseth Israel“ zsinagógában. Szerdán a zenepalota díszterében, amely zsufolóság megtelt, miting volt és a nagygyűlés vezérszónoka, Glasner főrabbi hatalmas beszédben ismertette a nemzeti gondolat újjáéledése és térhódítása történetét. A szónoklat végén lelkes szavakkal hívta föl a közönséget a Mizrahihoz való esat-iaokozásra. Tomboló lelkesedés közepette dr. Aron Barth köszönetet mondott a szónoknak. Majd Struck Hermann javaslatára határozati javaslatot fogadtak el, amely kötelezi a vallásos zsidóságot Palesztina újjáépítésére.

Angol ügyvivőség a Bánátban. Temesvárról jelentik: A Bánát és Anglia közötti kereskedelmi ügyek lebonyolítására a közeljövőben az angol külügyi hivatal Temesvár székhellyel helyettes főkonzulátusi hivatalt kíván felállítani. Minthogy a Bánátban a fontos pozíció betöltésére alkalmas angol állattalál nem lakik, valószínűleg román állampolgár kap rá megbízást. Több kiváló kereskedő és bankember neve van kombinációban és nem hivatalos, hozzájuk jutott értesülés szerint a tisztelt Szana Zsigmondal, az ismert temesvári bankigazgatóval óhajta az angol külügyi hivatal betölteni.

Emelkednek az ujságárak. A belgrádi lapok a papír és az általános beszerzési árak drágulására való tekintettel április elsőjéttől kezdődőleg száz százalékkal megdrágulnak. A földináros lapok ára ettől a naptól fogva egy dinár lesz. A német lapok ugyanezzel a megokolással drágították példányszámaikat és az előfizetést.

(*) Károly apanázsát, hál' istennek, elintézték. Nehezen ment, mert az utód-államok hallani sem akartak róla, hogy baltent tartsanak és még szípekét is adjanak neki. Megoldani mégis kellett ezt a kérdést. Hát erre előállítottak a magyar arisztokraták. Ha nincs szípek, legyen kicve, de éhezni nem hagyják a volt királyt. És tanakodtak, ki mennyivel segítse meg az urát. És amíg tanakodtak, sosem érzett megváltozások reszkettek a grófi lelkekben. Mert kimondhatatlan gyönyörűség az egy magyar grófnak, ha rengeteg jövedelméből egy-két aranymorzsa a királyának adhat. Olyan nagy gyönyörűség ez, hogy egyszer csak úgy érezték; nem illik csak a maguk számára lefoglalni ezt a menybéli üdvösséget. Ugyis eleget szenved a magyar nép, meg kell azt édesíteni valamivel. Meg kell engedni neki, hogy ő tartsa el az arisztokraták királyát. És a kormány elhatározta, hogy a király ellátásáról az ország gondoskodik, mégpedig demokratikus alapon. Ne vádolja senkise Magyarországot, hogy ott minden előjogot az arisztokraták ragadtak magukhoz. Lám, az elkergetett király apanázsát a nép fizetheti. Mert Magyarország demokratikus van. Magyarországon nyomorúság is van, de ez már nem fogja lábáról levérni a magyar parasztot. Ezután ugyan még kisebb falatokat eszik, de legalább jóízűeket fog enni, mert arra gondolhat, hogy a nagyobb falatot a királyur eszi, ami olyan édes gondolat, hogy még az epét is megédesíti.

Megdézsmált fűszerraktár. Léb fivérek kolozsvári fűszernagykereskedő cég feljelentést tett a rendőrségen, hogy

Két nyílt levél

Az Uj Kelet tudóstíjótól

A „Nagyvárad“ című napilap egyik legutóbbi számának „nyíltér“ rovatában egy nyíltlevél jelent meg. A nyíltlevelet valami Ullmann Miklós nevű ur intézte Fuchs Salamon urhoz, a várad ort. zsidó iskolaszék elnökéhez. Lap-társunk, a „Nagyvárad“, nagyon helyesen, csak a „Nyíltér“ rovatban adott helyet Ullmann ur lelki gyötrelmeinek és csillag alatt megjegyezte, hogy „e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség“.

Ullmann Miklós hitsorsosunknak a Zsidó Nemzeti Alap fáj. Magunk is nagyvárad lap-társunk álláspontján vagyunk és teljesen fölösleges dolognak tartanók az ügygel tovább is foglalkozni, ha Ullmann ur csak egy személy volna. De Ullmann ur nem csak egy személy: Ullmann ur tipust, sőt tipest képvisel az erdélyi zsidóságban, néhány sort tehát tölünk is megérdemel.

„Közudomásu, — mondja Ullmann Tipus ur nyíltlevelében — hogy az u. n. Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség körlevelekkel árasztják el (így: Szövetség — árasztják el) iskolánk összes növendékeit, kiket különböző cionista célokra való gyűjtésre akarnak felhasználni. Szeriatünk, hagyományos ortodoxok szerint ezen szervezetek működése ellenkezik az ortodox zsidóság elveivel és lényegével! Továbbá mikép adható a növendékeknek ezekre a káros gyűjtésekre, sőt miképen nézheti azt az általa beígért neutralitás eklatáns megsértése nélkül?“

Ezt a néhány sort szórul-szóra idéztük és ószintán szólva nem nagyon értjük meg a maga teljességében. Vigasztal bennünket az a tudat, hogy valószínűleg maga Ullmann Tipus ur is osztozik ebbéli sorsunkban. Annnyit azonban mégis ki tudunk venni a sorok közül, hogy Tipus urnak a Zsidó Nemzeti Alap fáj. Eklatánsul és minden neutralitás nélkül. És erre, a zsidó nemzeti alapra, mondja Ullmann Eklatáns ur, hogy ellenkezik az ortodox zsidóság elveivel és lényegével. Az ortodox zsidóság valószínűleg külön köszönettel fog adózni Ullmann Neutralitás urnak, a fogadatián prókátorságáért. Mert a Zsidó Nemzeti Alap, jelenleg az egyetlen olyan intézmény, melyet árnyalatokra való tekintet nélkül magának vall az egész világ zsidósága. Hogyan is volna ez másképpen lehetséges? Hiszen a Fsidó Nemzeti Alap, a zsidóságnak leggrandiózusabb embarbarái jótékony célzatu intézménye. De Tipus Ur szerint a jótékonyág eklatáns ellen-tétben van a zsidó ortodoxiával. A Nemzeti Alap a gyűjtött pénzekből földet vásárol Palesztinában és az országokból vérről és vassal kikorgettett zsidó menekülteket telepítik rajta. De Neutralitás ur szerint az üldözött zsidók támogatása ellentétben van a hagyományos ortodoxiával. Ukrajnában egy év leforgása alatt kétszáz ezer zsidó gyilkoltak le. Az életemmaradtok szegény, nyomorult zsidók, árvák és özvegyek menekülnek, — meneküléneik, ha

ismeretlen tettesek állandóan lopkodják az üzlet pinocéjében elraktározott fűszerraktár. A detektívek rövid nyomozás után kiderítették, hogy a tolvaj László Boriska és Bakos Róza cselédek, akik a Széchenyi-tér 8. számú házban dr. Herz Nándor ügyvédnél szolgálnak. A két lány beismerte, hogy minden reggel, amikor kifizették mentek a Léb fivérekkel közös pinocéba, egy-egy láda mazsolát vagy narancsot vittek magukkal. A lopott holmit Bakos Róza két fivérével, Bakos Sándornál és Bakos Lászlónál rejtették el. Bakos Sándort akkor érték tetten a detektívek, amikor egy újabb láda delgyümölcsöt akart elszállítani a ház udvarán berendezett rejtékhelyről. A házkutatás alkalmával hatvanöt láda mazsolát találtak a detektívek. A tolvaj cselédeket és a két orgazdát letartóztatták.

Megszökött sikkasztó. A tövisi csendőrségtől közözlővel érkezett a kolozsvári rendőrséghez, amely szerint Haber József kolozsvári illetőségű köztisztviselő ötezer leit azzal esalt ki Tövisen egy Tóth Ilona nevű leánytól, hogy Kolozsvárról, ahol a klinikákon van alkalmazásban, visszaküldi. A kolozsvári detektívek megállapították, hogy

tudnák hová, ha volna ország, amely befogadja őket.

Az ukrajnai zsidó menekültek közül egy év alatt ötezeret sikerült elhelyezni Palesztinában, legnagyobb részt a Zsidó Nemzeti Alap földjein. Ha több pénze volna a Nemzeti Alapnak, ha több földet tudott volna vásárolni, ha minden zsidó iskolában olyan lelkek volnának a kicsiny tanuló gyerekek, mint Nagyváradon, akkor eddig már sokkal több zsidó árva és özvegy életet tudtunk volna megmenteni. De így is: ötezer zsidó életet már is megmentett a Nemzeti Alap, az ukrán vérfürdőkből. És írva van: „aki megment csak egyedlen egy zsidó életet, olybá vétetik neki, mintha az egész zsidóságot mentette volna meg.“

De mi az Ullmann Tipus urnak! Szerinte a zsidó életet megmentése ellenkezik a hagyományos ortodoxiával. Ez csak eklatáns! Hiszen Ullmann Tipus ur mondja! Sőt, nyílt levélben mondja!

Mit feleljünk mindegre? Mit feleljünk erre a zagyva piszkolódásra, erre a séker-bilbulra, az ortodox zsidóság e gonosz megráglalmazására? Ha olyan ember állna velünk szemben, akit, ha csak mint ellenfelet is, egyenértékűnek ismernénk, akkor csak egy szót tudnánk felelni. Egy szörnyűködő és a lélek undorodását areba öklöző, „pfuj“ szót. De így? Így engedjük csak át a felelet tisztjét, a méltatlanul aposztrofált Fuchs Salamonnak, a várad ortodox zsidó iskolaszék elnökének. Egy pofonnal, még pedig eklatáns pofonnal ez is fölé.

Fuchs Salamon ur, a „Nagyvárad“ című napilap mai számában szószerint a következő választ írja Ullmann Miklós levelére.

Tekintetes Ullmann Miklós urnak Helyben. A „Nagyvárad“ f. hó számában hoztam intézett nyílt levelekre a következőket válaszul: Izléstelenségnek tartom, hogy intern zsidó ügyeket nyilvánosság elé hurcolnak. Van a hitközségnek parlamentje melyben a külvilág véleményük is helyet foglalnak, épen ezért az iskolaszékben vagy közgyűlésen minden interpellációra szivesen válaszolok. Nem vagyok hajlandó sem föléd sem a különállók bármelyikétől leckelet elfogadni az otodoxiára, éleben azt az ószinte tanácsot adhatom nekéd, hogy nézzen mindenki szét a saját portája körül és seperjen mindenki a saját háza előtt. Felejtethetetlen édes atyám tanításából én nem csak azt jegyeztem meg magamnak, hogy „soha“, hanem mást is és ha mester volt: nekem volt mesterem amit életemmel igazolok. Ha egy találjátok, hogy a hitközség nem ortodox, akkor forduljatok nyílt sikkal illetékes helyre de nem én rajtam keresztül. Részemről ezt az ügyet befejezhetnek nyilvánítom. Kész híved Fuchs Salamon.

Igen. Ez eklatáns! A zsidó gyermekek pedig gyűjtsenek továbbra is a Zsidó Nemzeti Alapra, a várad ort. családok pedig, fogadják továbbra is szeretettel a kicsinyek gyűjtőiveit és ne felejtsek el azt ami írva van: „aki csak egy zsidó életet ment meg a haláltól, olybá vétetik neki, mintha az egész zsidóságot mentette volna meg.“

Haber valóban tisztviselője a klinikáknak, ahonnan Tövisről való visszaérkezése után háromezer leit sikkasztott és azután eltűnt Kolozsvárról. Állítólag Temesvárra, vagy Brassóba szökött.

Helyreigazítás. Néhány kolozsvári magyar és román újságban az a hír jelent meg, hogy a kolozsmegeyi prefektusi, vagy a clujai polgármesteri állásba a kormány Vintila Petala diplomáciai titkár szándékozik kinevezni. Ez a hír, amely azt mondja, hogy a kormány diplomatát politikai hivatal betöltésére szemelt volna ki, már apriori nem tekinthető komolytannak. Illetékes helyen szerzett értesülésünk szerint, ez az értesítés nem felel meg a valóságnak.

Agnoszkált hulla. Február huszonnyolcadikán egy középkoru férfi-hullát vetett partra a Szamos. A kolozsvári rendőrségnek akkor nem sikerült megállapítani a halott kilétét és ezért a sajtó utján felhívást intézett a közönséghez, hogy aki adatokat tud az elhunytól, jelentkezzen a bűnügyi osztály vezetőjénél. Ennek eredményeképp tegnap sikerült a hullát agnoszkálni. Megállapították, hogy az elhalt Buzás János bánffyhungyadi illetőségű napszámos s valószínűleg öngyilkos lett, mert előzőleg napokig nem tudott munkát kapni s a kétségbeesés kergette a halálba.

Kártérítést kapnak a Marmorosch Blank elbocsátott tisztviselői. A tél elején Reinstein Izsák, a Marmorosch-Blank et Comp. kolozsvári fiókintézetének igazgatója s a bank egyik alkalmazottja között fellünnést keltő incidens történt, melyből kifolyólag a tisztviselőt elbocsátották. A jogtalan felmondás miatt a bank több alkalmazottja kollégájuk pártjára állott és kérték a bank bukaresti központját, adjon elégtételt a megsértett és elbocsátott hivatalnoknak. Enyeltt azonban újabb hat tisztviselőt bocsátottak el felmondás nélkül. Az egzisztenciájukban megfáradott tisztviselők az iparhatósághoz fordultak jogorvoslatért. Az iparhatóság ítélete a tisztviselőknek adott igazat s kötelezte a Marmorosch bankot a felmondási időre járó teljes fizetés folyósítására.

Harcok egy földbérlet körül. Érdekes ügyben hozott ma ítéletet a kolozsvári hatodik hadtest hadbírója. Farkas Izidor marosvásárhelyi földbérlet állott a bíróság előtt azzal vádolva, hogy a román hadseregrel és annak egyik reprezentánsáról Cernotjan ezredesrel, lébecsmérlőn nyilatkozott és olyan kijelentéseket tett, amely szerint nem-sokára bejönnek a magyarok és akkor minden máskép lesz. A vádirat szerint Farkas Izidor 1921 június havában Nyárádszeredán egy nagyobb társaságban beszélgetés közben azt mondta, hogy Cernotjan ezredes épen olyan sarlatán és kétszínű, mint a hadsereg. A társaság egyik tagja, Krattner Viktor nyárádszeredai körjegyző megfenygette, hogy ezért kijentéséért fel fogja jelenteni a hadseregnek, amire Farkas Izidor másnap felkereste Krattner a jegyzői irodájában és a következőket mondta: Vigyázzon jegyző ur, nem-sokára minden máskép lesz és ekkor megbánja, hogy ilyeneket tett. Krattner erre megtette a feljelentést és Farkast azonnal letartóztatták. A vádirat felolvasása után Farkas Izidor vádlottat hallgatták ki. Farkas elmondta, hogy 1921 júniusában Nyárádszeredára ment, hogy ott, a Tolnai-féle földbirtokot, amelyet addig bérelt, átadja utódjának Krattner Viktornak, mert Tolnai ómiatta vonta meg a bérletet. Délután találkoztak meggyeszer Krattnerrel és ekkor szóba került az a darab föld, amit a katonaság foglalt le. Sem a katonaságra, sem pedig Cernotjan ezredesre vonatkozólag semilyen sértő kifejezést nem tett. Kihallgatták Krattner Vikort, aki megismételte azokat, amit a vádiratban felolvastak. Zsigmond István, ugyancsak a vád tanúja, elmondta, hogy Krattner és Farkas Izidor között a földbérlet körül nézeteltérés támadt és onnant Krattner haragudott Farkasra. A sértő kifejezésekből mindössze annyit hallott, hogy a katonaság által földdel kapcsolatos jött Cernotjanról is és őrá mondta Farkas, hogy épen olyan megbízhatatlan, mint a katonái. A katonái alati azokat értette, akik a lefoglalt földön dolgoztak és épen azokban a napokban is nagy kellemetlenségeket okoztak neki. A többi tanuk ilyen értelemben vallottak. Azután az ügyész vádbeszédét, Farkas védője pedig védőbeszédét tartotta meg. A perbeszédok elhangzása után a bíróság meghozta az ítéletet, amely szerint Farkas Izidor hadseregsértés vétségében büntöské mondta ki és ezért kétezer lei fő- és kétszáz lei mellékbüntetésre ítélté. Az ítéletben úgy a vád, mint a védelem megnyugodott.

Haggibbor nagy bálja. Mint megtörték a Haggibbor sportegyesület is részt fog venni azon az Olympiádon, melyet a világ legjobb zsidó csapatai a nyár közepén Bécsben fognak megtartani. Természetesen egy ilyen kiránduláshoz rengeteg olyan felszerelés is szükséges, mellyel a Haggibbor jelenleg nem rendelkezik. — Ezt a célt akarják elérni azzal, hogy április 1 én a Newyork összes termeiben nagy bált rendeznek. A bál előkészületei lázasan folynak s bár ez a bál már kiesett a szezonból, minden remény megvan arra, hogy a legfényesebben sikerüljön.

Letartóztattak nyolcszáz fasisztát. Rómából jelentik: Facta olasz miniszterelnök kormányrajutásakor bejelentette, hogy az anarkistikus törekvéseket bármely oldalról is jönnek, letörni. A tegnapi nap folyamán a kormány utasítására 800 fasisztát letartóztattak és újabb ezer ellen kiadták az elfogató parancsot.

Hölygek figyelmebe!

TAVASZI KALAPOK

készítése, szalmakalapok átvá-
rása és átalakítások feltűnő olcsó
árban és pontos időre készülnek

NŐIRALAPSZALON, RISS-U. 22.

Kész kalapok raktáron.

Te-
tartózi
váló
zónség
rencia
beszéd
ból vo
Blume
uton v
Litván
innen
Bukar
majd
gyelőz
pontja
Keren
egyike
posabb
aktív
mozga
—
All
feldele
tatni a
ról és
sáról.
támadt
az utó
zetét é
lendül
oldalra
—
érthess
féld —
néelm
bőli a
dik.
vezet
amely
báto

A
ország
tak elf
zsidós
esik
mint
nek a
heceek
fottak
zsidós
ságt. C
sáruk
makná
speciál
Az ere
tudatos
ban m
világpr
mány
alatt n
telések

volt ha
tani és

Minder
kat és
ben fog
cionista
eredmé
ratlanu
nisták
azonba
mokban

egy s

A zsidó
jét a r
emberis
a szelle
deklará
nemzisé
győzelm
delkező
hangoz
cióban
zelmét.

mak ut
kezdtek
riális
öszönő
is megí
köleszi
cionizmi
munká
felépít
a zsidó
ideálját.

Az új zsidó vándorlás

Beszélgetés Kurt Blumenfelddel

— Az Uj Kelet munkatársától —

Tegnap délután óta Kolozsváron tartózkodik Kurt Blumenfeld, a kiváló cionista író, akit az erdélyi közönségnek a második cionista konferencia alkalmával tartott ragyogó beszédeiből és tudományos előadásai- ból volt alkalma megismerni. Kurt Blumenfeld most kelet-európai kör- uton van. Kovnóból, a megsonkított Litvánia fővárosából jött Kolozsvá- ra, innen Aradon és Temesváron át Bukarestbe és Csernovicba utazik, majd ellátogat Ukrajnába és Len- gyelországba. A világszervezet köz- pontjának megbízásából szervezi a Keren Hajjeszód-akciót. Blumenfeld egyike a zsidó világprobléma legala- posabb ismerőinek és évtizedek óta aktív harcosa a zsidó megújodási mozgalomnak.

Alkalmunk volt Kurt Blumen- felddel hosszabb beszélgetést foly- tatni a zsidóság egyetemes helyzeté- ről és a Palesztina-munka mai állá- sáról. Először természetesen azok a támadások kerültek szóba, amelyek az utóbbi időben a cionista szerve- zetet és a hatalmas méretekben neki- lendült Palesztina-munkát különböző oldalról érték.

— Hogy a támadások rugóit meg- érthessük — mondotta Kurt Blumen- feld — ismernünk kell azokat a tör- telmi erőkomponenseket, amelyek- ből a mai zsidóprobléma összetevő- dik. A háboru alatt a cionista szerve- zet volt az egyetlen zsidó terület, amelynek

bátorsága volt zsidó világpoliti- kát csinálni.

A nemcionista zsidók befogadó országai háborus politikájával vol- tak elfoglalva és azt hitték, hogy a zsidóság pozícióját a világégésben csak úgy menthetik meg, ha mint hangos sovínisták résztvesz- nek a gyűlölködésben és háborus heccekben. Ilyen formán szétszaki- tották az azelőtt még a nemcionista zsidóság között is meglévő összefü- gést. Csak a cionistáknak volt bátor- ságuk felépíteni egy a központi hatal- maknál, mint az autáns országai- ban speciális zsidó népi követelésekkel. Az eredmény, amelyet ezzel az ön- tudatos tevékenységgel elértek, való- ban meglepő volt. A cionista kérdés világprobléma lett és az angol kor- mány Sir Arthur Balfour vezetése alatt magáévá tette a cionista köve- teléseket.

— A világháboruban lehetséges volt hallatlan követeléseket támasz- tani és azokat meg is valósítani.

Minden mozgásban volt.

Mindenki tudta, hogy a régi határo- kat és a régi viszonyokat gyökeré- ben fogják megváltoztatni. A nem- cionista zsidóság a cionista politika eredményeitől mintegy elkábult. Aka- ratlanul is el kellett ismernie a cio- nisták politikai vezetését. 1918 óta azonban az összes civilizált álla- mokban

egy súlyos reakciós áramlat fel- támadása észlelhető.

A zsidóságon belül is felütötte a fe- jét a reakció. 1917-ben még volt az emberiségben némi idealizmus és hit a szellemi mozgalomban. A Balfour- deklaráció minden szabadgondolkodó nemzsidó előtt is egy új eszme nagy győzelmének tünt fel. A népi önren- delkezésnek először zsidó oldalról hangoztatott elve a Balfour-deklará- cióban ünnepelte legláthatóbb győ- zelmét.

— Mikor a háboru és forradal- mak után az államok konszolidálódni kezdtek, felbredtek mindenütt a mate- riális érdekeken alapuló elnyomó osztályok. A zsidó nagytőkés osztály is megjött a tisztán ideális és er- köleses épített mozgalomtól. A cionizmus a régi Zsidóországot saját munkával, zsidó uttóörökkel akarta felépíteni. Az emberiség elé állította a zsidó tömegek reprodukciójának ideálját. A zsidó tömegeket a ke-

roskedelmi foglalkozásoktól az öster- meléshez akarta visszavezetni. El akarta érni, hogy mint az ősi zsidó- ságban, most is a szellem legyen az uralkodó és nem az anyag. Ez pedig bizonyos zsidó rétegeknek ké- nyelmetlen volt.

A cionizmus zsidó ellenzői csak akkor merészkedtek elő, amikor arab részről indultak meg a támadások a cionizmus ellen.

Az a tény, hogy a Balfour-deklaráció és a mandátum-kérdés végleges ren- dezése között több esztendő telt el, megerősítette az anticionistákat abban a reményükben, hogy a Palesztina- kérdésben még nem mondták ki az utolsó szót. Emiatt szánják el ma- gukat az arabok és egyéb anticio- nisták az újabb és újabb támadá- sokra. Az elmúlt évek alatt véres összeütközések és denunciaciók vál- tották fel egymást. Minél gyakrab- ban jelentette ki az angol kormány, hogy ragaszkodik a Balfour-deklará- cióhoz, annál gyakrabban ismétlőd- tek meg az anticionista támadások. De megtörtént az a csudálatos dolog, hogy az angol kormányt eredeti el- határozásában egyik támadás sem ingatta meg.

A cionizmus ellenségei későn jöttek

már ahhoz, hogy ártassanak nekünk. A cionista vezérek olyan idő- ben léptek a politikai élet küzdő- terére, amikor minden mozgásban volt, amikor a világ új eszméket és új jelszavakat várt. Ma a felkorbá- csolt és hullámzó világ képe kezd megenyhülni és a cseppfolyóssá vált anyag megszilárdul. Lloyd George nem rég a cionista vezéreknek így mondotta ezt: „A ma politikája az Északi-tengerhez hasonlít fagyás előtt. Még nyitva a víz tükre, de holnap már beháthatatlan merev jégvéteggel borítja a tengert.” Az eső- lyek és a jövő azé, akinek bátorsága volt a habok közé merülni, amikor a tenger tarajos hullámoktól moraj- lott. Ma már ismét esőnös a ten- ger. Későn jöttek azok, akik a mi eredményeinket meg akarják semmi- síteni.

— A cionisták egyébként zsidó ellenfeleiket is kellőképpen tudják értékelni. Mig az Aguda egyrészt a cionizmus politikai eredményeit meg akarja semmisíteni, másrészt ugyan- akkor lépéseket tesz, hogy a palesz- tinai Jewish Agencyben, amely a mandátumtervezet szerint egyedül a cionista szervezetet illeti, megfelelő képviseletet kapjon. Az Aguda na- gyon jól tudja, hogy feltétlenül hely- lyet kell foglalnia a Jewish Agency- ben, ha létét továbbra is biztosítani akarja. Eddig denunciaciókkal próbálta elcsúsztatni, de minden táma- dása kudarcra végződött. És mi

nagyon jól tudjuk, hogy rövi- desen eljön az idő, amikor az Aguda kénytelen lesz eljőnni a cionista szervezethez.

és vele a Jewish Agencyben való részvételről tárgyalni. És a cionistá- kat nem fogja a bosszu szelleme vezetni, figyelmen kívül fogjuk hagyni az Aguda szégyenletes politikáját és megadunk minden lehetőséget az aktív részvételre mindenkinek, aki megmutatja, hogy komolyan veszi Palesztina ügyét, aki megmutatja, hogy legalább olyan mértékben bo- csát anyagi eszközöket az ujjáépítés rendelkezésére, mint a cionisták.

Kérdést intéztünk Kurt Blumen- feldhez, miképpen áll a Keren Hajje- szód ügye.

— Számos külső és belső ellen- ségtől körülvéve — mondotta Blu- menfeld — működik a Keren Hajje- szód: ez a csodálatos megnyilatko- zása a zsidó áldozatkészségnek. Most jövök Kovnóból. Tíz nap alatt a megsonkított Litvániában, ahol mind- össze kétszáz ezer zsidó él, huszon- négy millió márkát gyűjtöttünk a Keren Hajjeszódnak és az asszonyok hárommillió értékű ékszert adtak a

előra. Németországban az aránylag kicsiny cionista szervezet negyven- milliót adott a Keren Hajjeszódnak. A nagystílusú akció azonban csak most kezdődik, miután az egyes cionisták leadták a vagyonukat. Ez a példa birta rá a nemcionistákat is, hogy résztvegyenek az akcióban. A német zsidók történetében páratlanul áll az a bizottság, amely a Keren Hajje- szód gyűjtésére nemrég megalakult.

A bizottság élén Oskar Wasser- mann, a Deutsche Bank igazga- tója áll.

A legnagyobb hitközségek előljá- rásai képviselve vannak a bizottság- ban. A zsidó tudósok, élükön Ein- stein Alberttel résztvesznek a mun- kában. Azt hiszik, hogy ez a bizott- ság még ebben az évben háromszáz- millió márkát tud a Keren Hajjeszód rendelkezésére bocsátani. Lengyel- országban a gyűjtés első három hónapjában százhuszonhatmillió len- gyel márkát gyűlt egybe. Az Ameri- kába küldött bizottság Sokolovval és Jabotinszkyval élén hatalmas munkát végez. Az amerikai zsidóságra mély hatást gyakorolt a gyöngye valutájú kelet-európai államok zsidóságának megható áldozatkészsége. Remélik, hogy a bizottság rövid idő alatt

tizenöt—huszmillió dollárt fog összegyűjteni az ujjáépítés cél- jára.

Most megkezdjük Erdélyben is a Keren Hajjeszód-akciót. Biztos va- gyok benne, hogy az elmondott ragyogó példák buzdító hatással lesznek Erdély zsidóságára is és az áldozatkészségben nem marad mö- götte többi országbeli testvéreinek.

A Palesztina helyzetéről Blumen- feld ezeket mondotta.

— Palesztinában súlyos viszony- nyok között végezzük a legnehezebb, de egyben legszükségesebb munkát. A világ ámulva nézi, mire képes a feltámadt zsidó energia. Palesztinában minden zsidó tudja, hogy világ- történelmi hivatás nyugszik rajta. Egy új ember típus van ott kialakuló- ban, új nyelv, új dalok és új ál- mok. És mindenekelőtt az ősz hit, hogy a zsidószenvedés megváltása csak a produktív munkától várható. Pa- lesztinában ma még minden a vajú- dás állapotában van. Nagy tervek várnak megvalósításra. A Ruttenberg- féle grandiózus villamosági terv építése még ebben az évben meg- kezdődik. Palesztina kezd gazdasági- lag is jelentőségre szert tenni.

Nagy európai és amerikai ipari koncernek vetekednek megrende- lésekért a cionista szervezetenél.

Az építéshez rendelkezésünkre áll az emberanyag, a zsidóság feladata, hogy odaadja a szükséges pénzt.

— A helyzetünk súlyos, a hely- zetünk komplikált, mert a zsidóság nagyrésze ismét vándoruton van. Ke- leteurópa sűrű zsidó lakta országaiból az élet és a megélhetés gondjai új- ból vándorlásra kényszerítették sok- száz ezer testvérünket, akik a galut új országaiban keresnek elhelyezke- dést. Berlinben egy rendkívül érde- kes jelenségnek vagyunk szemtanui, amelyet csak a XV. századbeli am- sterdami szefard hitközség megalaku- lásával lehet összehasonlítani. A be- vándorolt orosz zsidók ezrei új hit- községet alapítanak Berlinben, meg- teremtik a raguk kulturéletét. Az orosz cionisták központi irodája Ber- linben működik. Berlinben ma, amire eddig soha példa nem volt, elsőrangú zsidó színház játszik naponta telt házak előtt. Ezzel a bevándorlással kapcsolatosan egy új erős zsidó élet keletkezik Európa nyugatán. A nem- zsidó világ csodálkozva nézi, milyen teljesítményekre képes még mindig és újra a zsidó szellem.

A kelet ismét megtermékenyíti a nyugatot.

Az elszórt asszimiláns zsidóság megrendül belsejében e jelenség ha- tása alatt. Mert ez a rettenetes nyo- morral kísért földönfutás napról-napra új életet, új virágokat fakaszt ma- gából. És ezek a nagyszerű erők mind az ország építésére fordíthatók, ha mi dolgozunk.

— A háboru előtt a világ külön- böző zsidóságokra volt osztva, akik nem akartak egymásról tudni. Ma a zsidó lélekben leomlottak a politikai országhatárok és egymásba folynak és egymás felé siet a zsidó nép, hogy egyesüljön, mert ismét szükségét érzi annak, hogy emberi erőit kifej- tesse és megvalósítsa a zsidó re- ménységet: a hazatérést. Aki vándor- ol, tudja mit jelent; otthon és haza- térés. A vándorló zsidó tudja, hogy sehol sincs teljes biztonság, csak ot- hon, a maga rögén. Tudja, hogy lát- szat minden boldogság, amit a galut- ban megismert. Tudja, hogy az igazi szabadságot nem lehet ajándékképpen kapni, ki kell küzdeni azt. Ezekkel a gondolatokkal felverte indul a zsi- dóság a nagy harcra, amelynél a győzelem azt jelenti, hogy a zsidó ismét ura lesz saját életének.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szerda: Kis grizett. (Operettjúdonság, 6-od- szor. Tompa Béla vendégjátékával. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 115. szám. C.)
Csütörtök: Offenbach. (Operettjúdonság, 16-odszor. Uj szereposztással. Tompa Béla vendégjátékával. Rendes hely- árrakkal. Napibérlet 116. szám. D.)
Péntek: Kis király. (V. Hegyi Lili és Tompa Béla vendégjátékával. Rendes hely- árrakkal. Napibérlet 117. szám. A.)
Szombat d. u.: Kis kadét. (Operettjúdonság 9-edszor. Olcsó helyárrakkal.)
Szombat este: Kis grizett. (Operettjúdonság 7-edszor. Rendes helyárrakkal. Bérlet- szünetben.)
Vasárnap d. u.: Leányvásár. (Olcsó hely- árrakkal.)
Vasárnap este: Rokkant huszár. (Ünnepi előadás Várady Miklós színészkeződé- nek és kolozsvári működésének 55-ödik évfordulóján. Rendes helyárrakkal. V. Hegyi Lili főlépésével. Napibérlet 118. szám. B.)
Hétfő: Kis grizett. (Operettjúdonság, 8-adszor. Rendes helyárrakkal. Bérlet-szünetben.)
A műsorra tűzött előadások jegyei előre megváltatók a színház pénztáránál.

Anyegin Eugén. Szenzációja lesz a jövő héten a magyar színházban. A nagy európai operaházak egyik legkedveltebb darabja, a Tschaikowszky Anyegin Eugénja fog hóna- pokig tartó gondos előkészítés után színe- kerülni. Bródy Miklós dr. tanította be a darabot Török Emil segítségével, a szinpa- próbákat Sugár Frigyes vezeti. A főszerepe- ket Lévy Ilona, Rózsa Ili, Mihályfi Irén, Aldor Juliska, Ruvinovszky, Sugár és Bretán (felváltva), Bálint és Virág énekelni. Az Anyegin Eugén premierje a jövő hét első felében lesz.

Nagy komédiásnő és Zafirgyűrű. La- katos Lászlónak két, Budapestben nagy sikert aratott új darabja fog színekerülni egy este: A nagy komédiásnő, a főszerepben Izsáky Margittal, Lengyellel, Tárayval, Oláh Fe- rencsel s a Zafirgyűrű, melynek főszerepeit Baróti Erzsé, Hajnal Klári, Táray és Lengyel fogja játszani. A két új darabnak a jövő héten lesz a bemutatás előadása.

Várady Miklós jubileuma. Vasárnap este a régi színház egyik legünnepel- tebb öreg tagja, Várady Miklós fogja meg- ünnepelni szinpadra lépésének és kolozsvári működésének 55-ik évfordulóját. Ez alkalom- mal a Rokkant huszár fog színekerülni, elsőrangú szereposztásban, V. Hegyi Lili főlépésével.

Kis király — másodsor. A Kis király- nak kedd esti föllevenítése után pénteken este lesz a második előadása, a címszerep- ben Tompa Bélaival.

Offenbach — új szereposztással. Az újudonság varázásával fog hatni az Offenbach csütörtöki esti előadása. A címszerepet ezut- tal először fogja Tompa Béla adni.

Apollo mozgó: Szerdán, csütörtökön, pénteken az amerikai Pathé-gyár artizsikus drámai jelenete, Az ezüstleány, főszerepben az Uj Világ egyik legkedveltebb filmmü- vése Franc Keenan. Szombaton, vasárnap két sláger egy előadás keretében, Az éjtéli vándor, megkapó Nordisk-dráma, főszerep- ben Clara Wieth és Erik Holberg. Ezenkívül a berlini Victoria-gyár pazar vigjátéka, Leánytréfa, főszerepben a bájos Erika Glassner.

Egyetem mozgó: Szerdán az amerikai Word-gyár izgalmas, mozgalmasan fordulá- tos erkölcsdrámája, A kiábrándulás, fősze- repben a szépséges Gladys Eulotte. Csütör- tőkön, pénteken az Ufa-gyárak nagyszerű, trükkökkel teli, érdekesítően izgalmas ka- landordrámája, Brown mester kalandja. Pé- szerepben a híres művész, E. Trautmann. Szombaton, vasárnap Lenkoffy Ica nagyszerű alakításával. A szerelem mindent legyőz. A sas utja című híres angol regény filmje.

Uránia mozgó: Szerdán, csütörtökön, pénteken a királyi, amerikai erkölcsdráma, főszerepben Miss Doris Kenyon. Szombaton nagy kalanddráma, A vér bosszút kér. Vasárnap látványos tengerész-dráma, A ten- geresz araja. Főszerepben Zanny Petersen

ak a Marmorosch
viselői. A tél ele-
Marmorosch-Blank
intézetnek igaz-
kalmaz-tja között
történ, melyből
elbocsították. A
a ban: több al-
pártjára állott és
közponját, adjon
s elbocsátott hiva-
s onban újabb hat
felmonlás nélkül.
egtámadott tisztvi-
ordultak jogorvos-
lete a tisztviselők-
zte a Marmorosch
járó eljes fize-
éretlet körül. Érd-
élete a kolozsvári
ga. Faras Izidor
állott a bíróság
román hadserög-
társaság Cernofean
nyila között és
amely szerint nem-
ok és akkor min-
rat szerint Faras
Nyár dszeredán
beszélgetés közben
an ez- des épen
ü, mint a hadse-
gja, Krattner Vik-
gyző megfenyette,
amely fogja jeleníti a
s Izidor másnap
szói irólájában és
Vigvázon jegyző
skép lesz és ekkor
tett. Krattner erre
Faras azonnal
felolvasása után
ilgatták ki Faras
niusában Nyárád-
a Tolnai-féle föld-
érelt, áadja utód-
ak, mert Tolnai
tet. De után talál-
tnerrel és ekkor
föld, amit a kato-
katonasgra, sem
sre vonatkozólag
nem ttt. Kihall-
aki megismételte
felolvatta. Zsig-
a vád tanuja, el-
s Faras Izidor
ézetelnie és támadt
dott Farasra. A
szse annyit hallott,
földöt kapesolati
s órá monda Far-
gibizhatatlan, mint
t az akotit érte,
ilgoztak és épen
gy kellemetlensé-
bbi tanuk ilyen-
én az ügyész vád-
eddig vélobeszédét
zedek alhangzása
az itélet, amely
seregőrtés vétsé-
és ez-rti kétezer
kibüntetésre itálte.
mint a védelem
bálja. Mint meg-
egyest-rt is részt
piádon, melyet a
atai a ryár köz-
arlati. Természe-
ez rang-eg olyan
mellyel a Haggi-
kerekik. — Ezt a
hogy április 1 én
eiben nagy bált
születe. Lázasan
ár kiesett a sze-
egvan arra, hogy
6n.
bicszáz faszcsát.
olasz miniszter-
bejelentte, hogy
ket bármely oldal-
napri nap folya-
ára 80) faszcsát
zer elta kiadták
mébe!
ALAPOK
apok átvár-
feltűnő oicsó
re kész llnék
RISZ-U. 22.
aktárcn.

a tavaszi szezonban életbelépteti a Marosmenti Alosztály által kidolgozott eredménymegállapító szabályzatot.

Egyesületi hírek

A Haggibbor-pálya. A Haggibbor Sport Egyesület pályaeépítő akciójában irányítói szorgalmasan gyűjtik a részvényalírókat. A vezetőség reméli, hogy a jegyzésekre kitűzött tíz nap alatt sikerül a szükséges tőkét összehozni és így a Haggibbor-pálya építését hamarosan megkezdhetik.

Az ATE közgyűlése. Az Aradi Torna Egyesület március 26-án tartja meg évi rendes közgyűlését.

A Nagybányai SC közgyűlése. A Nagybányai Sport Club március 26-án hívta egybe közgyűlését, amelyen több fontos kérdés kerül megvitatásra.

Felkészítők: MARTON ERNO
Kiadó: KADIMA Kiadóvállalat r. t.
Hirdetéseket milliméteres díjszámba számítva veszi fel a kiadóhivatal!

Advertisement for Gladys shoe cream featuring an illustration of a woman's legs in high heels and the text 'Gladys shoe cream the best'.

az előkelő világ cipőkrémje

Szilágyi Eleonora Rt.

Alánija: Likőr, rum különlegességeit, Elsőrendű pezsgőt és borait. Szesz nagyraktár. 1269

Utlevéleket 48 óra alatt láttamoz. Felvesz hirdetéseket és fényreklámhirdetéseket. Fodtásokat elvégző „RECLAMA”, Piata Unirei 4. l. emelet. 2917-1

Üzletváltás miatt 10-25% árengedmény!

Az Erdélyi Divatruhaházban Cluj, C. R. Ferdinand 22. (Hoffman cipőüzletével szemben). A raktáron levő összes kalap- és férfi divat cikkekből 25 százalékos árengedmény.

Üzletváltás miatt 10-25% árengedmény!

Advertisement for Heller, Weisz és Molnár, a women's fashion store, located at Ferdinand 6. szám.

Table titled 'TÖZSDÉK' showing exchange rates for various currencies including Bukarest, Bécs, Prága, Berlin, Zürich, and Budapest.

Advertisement for 'Üzlethelyiséget' (business premises) in Cluj-Kolozsvár, mentioning 'Elektrotechnika'.

Advertisement for 'Minden házban fontos!' (important in every house) for a shoe repair and cleaning service.

Advertisement for 'Szarut- és csontárugyár Rt. Cluj' (shoe and bone repair factory).

GUTFRIED és HERSKOVITS

Oradea-Mare (Nagyvárad) Piata Unirei 12. Erdély legnagyobb és legszolidabb importörjei. Komplet vagon olasz Clarc-cérna...

Ujrafoncsorozás! Finntükrök gyártása!

Advertisement for Péchy és Társa, a modern glass and mirror factory in Oradea-Mare.

Large advertisement for Imre Lajos, a clothing store, featuring 'Harisnyát' (hosiery) and 'legjobban, legolcsóbban csak itt vásárolhat!'.

Advertisement for 'Az Ifju Kelet' (The Young East) newspaper, mentioning subscription rates.

Advertisement for 'Az Ifju Kelet' (The Young East) newspaper, mentioning subscription rates and contact information.

Advertisement for 'Hitter és Lób' (Hitter and Lób) in Oradea-Mare, mentioning horse and carriage services.

Ha szép és divatos cipőt akar, saját érdekben keresse fel SAMSON IZSÁK cipész-üzletét Cluj, Egyetem-u. 2.

Advertisement for GANZ, a lighting and electrical company, mentioning 'Piața M. Viteazul'.

Advertisement for 'BARZEL' (Fierarie - vasüzlet) in Cluj-Kolozsvár, mentioning 'Piața M. Viteazul'.

Advertisement for Frisch Samu, a plumbing and pipe fitting service in Cluj.

Advertisement for Safruth, a book and stationery store, mentioning 'Megjelent MOSKOVITS DÁVID'.

Advertisement for Safruth, a book and stationery store, mentioning 'könyvkereskedésben Cluj, Wesselényi M. u.'

Advertisement for DEUTSCH R. I., a porcelain and glassware store in Oradea-Mare.

S. J. Agnon És a meggörbödött kiegyenesedik...

— Regény —

Fordította Sas László 10

Felállott, vacsorát rendelt, mert különösképen éhes volt. És a sültus illata megcsiklandozta az orrát, a pompás ételek párja felszállott, a falás vágya erősödött benne, dupla adagot rendelt, egy font húst evett és egy pint bort ivott, mert „az evés ivás nélkül olyan, mint a seb flastrom nélkül”. Ezel csak nem fogja megrövidíteni feleségét és miért busítaná testét és miért vonná el magától a legszükségesebbeket és miért ne enné telj magát, a fáradozások és kínlódások után legalább egyszer életében? Hiszen utközben eleget kínlódott, a lélek már majdnem elhagyta az éhségtől.

És az evés ismét a szívhez fűzte a lelket és ismét nagy kedve támadt a beszédhez. Ekkor Menasse Chajim szemrehányásokba kezdett és beszélt imígyen:

— Jaj neked Menasse Chajim, oly sok napokon által voltál elűzve világodtól és idegen asztaloknál hányódtál és mivel róttad le háládat érte annak, „aki mindezt adta”? És most, hogy Istennek hála, megérted, hogy a magad kenyerét ehesd, megrabolod a te lelket és távol tartod magad attól, amit természetesen megkaphatsz. Van-e rá ok? Ellenkezéleg, „ha jóllaktál”, könnyebb dicsérni a Teremtőt (dicsértessék Ő),

aki táplál és megtart mindenkit. Egész életeden át nyomott a szegénység és ezért, éppen ezért megérdemled a jó lakomat. Mert mit ér a sok kifogás, hogy eleget vontál meg magadtól, kelj fel, parancsold meg a fogadónak, találjon becsületes lakomat éléd, olyant, ami erőt ad és egészséget. Tégy jót a te lelkeddel, Menasse Chajim és Kreindel Tsarno feleségednek — sokáig éljen —, akihez még, egészséges embert csinálj magadból.

Itt mondván van: „csinálj magadból egészséges embert a feleségednek” és fönt mondván van: „a köszönet érte annak, aki mindezt adta”. Ebből látható, hogy Menasse Chajim csupa-lélek ember volt és tetsző vége felé törekedett, de meggondolásainál tévelygett és ezért cselekedett olyant is, ami nem illő. És én és te, kedves olvasó, tudjuk, valójában fordítva van és különben is ismeretes, amit a korzi rabbi Pinchasl (érdemei oltalmaznak meg bennünket) mond, hogy a sok evés a gonosz ösztön műve és hazudik az, aki mondja, mennél többet eszünk, annál többet élünk. És a bizonyíték: rabbi Leib, Sara fia és rabbi Jomtov, akik hetvenkét és nyolcvannégy évet éltek és hála Istennek ismeretes Rambam, áldassék emlékezete, levele, amit Egyiptom királyához írt és ott mondván van: ne légy mértéktelen az evésben. És rabbi Slomo Karliner, a szent tanító (emléke éljen) nevében mondják: „Ha evésre kerül a sor és mohóságunkat lehűtjük, az annyit számít, mint ha meg-

görgettük volna magunkat a hóban.” Idáig jut az ő tisztasága és mondja az Irás: „Aki az ő száját és nyelvét óvja, az megóvja az ő lelkét a szorongattástól.” És aki hagyja, az hagyja.

De a test bus anyag, nem enged meg az okosság parancsainak és amikor Menasse Chajim fel akart állni a mooskos asztal mellől és a fogadónak a vacsoráért fizetni akart, hogy mint a nyíl fusson, lám, lábait odaiancolták. Bizonyára a sok ivás és a tehetetlenség tartotta erősen. És ezenközben odalépett hozzá a háziur és egymásután állított eléje: zsemlyemorzszával és tepertyűvel töltött nyakat és kalacsot, amelyet zsiroskalácsnak neveznek és begyét és krakkói virsliit és hagymával és borssal készített májat és ugylátszik, csak az arkangyalnak adott, hogy ilyen kísértésnek ellentájon és háborúság támadt közte és a mohóság között. Az étkezési idő háborus idő, mint mondván van a szent Zohárban és amellet egészen egyszerű: a mohósággal kell megírkózni, mert az a gonosz ösztön és azért vagyon, hogy az ember teljesíteni tudja, amit tanító-mestereink, áldassék emlékeztük, mondanak: attól a lakomától, amely benned kellemes érzést kel, huzd vissza a kezéd! De Menasse Chajim szomorúságba süllyedt, ami minden bűnök kezdete és hogy a keserűt edessé tegye, föltött magának a pohárba és látta, hogy jó, miként azt minden emberek közül a legbölcsebb mondotta: „És bort a lélek keserűségére.” És mert az

ember ösztöne minden pohárnál újra-éled, Menasse Chajim kiitta a második poharat és inyének ez edesebb volt, mint az első. És nem hagyta abba az ivást addig, míg a fogadós melléje nem ült és nem ivott vele. És Menasse Chajim még alkalmas okot is talált az ivásra, mert lám, irva van a Midrásban, ha „sokáig éj”-re isznak, akkor az Ur, áldassék, megbocsátja Izrael bűnét. Elég az ahhoz, a bor kiborította halóját az agyára és Menasse Chajim reszkett az örömtől.

— Fül, fül, zsidó uraság, kérem, fogadós ur, nem tesz semmit: vidd a poharat és igyál te is, mert én megfizetek, nos, vidd a poharat, nyulj már hozzá és egyél, nyulj már hozzá és igyál és így beszélt Salomon király is az ő bölcsességében: „És magasztalom az örömet!” Mi ez? Te hallgatsz? Szép, szép. Menasse Chajim már elkészítette a szomorúsághoz a halotti ruhát és az örömhöz a bölcsőt.

Fáradságom: mi maradt utána?
Üresbélű, kolduló tarisnya:
Mig fáradt lelkem sötét sirba lép.

És a fogadós megtörölte a szakállát, amely nedves volt a bortól, különös gyöngédséggel toltá körmeit a tubakos szelencébe és a tubakot kék és izzadó orrába tömte és így beszélt:

— Talán akarsz koma lengyei mézvizet, vagy pompás magyar bort, amely étvágyat csinál az evéshez, vagy éppen egy korsó hideg sört akarsz és cukorban főzött pálinkát?

(Folytatjuk.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 l. — Vastagabb betűvel 2 l. Legkisebb apróhirdetés ára 10 l.

Üres ládák eladó. Könyök-utca 2.

Szállást kaphat két fiatalember Kövespad-utca 1. 3549-1

Jókarban levő pedálos cimbalom olcsón eladó Hosszu-utca 36. 3549-1

Fehér himzéshez tanulólányok fizetéssel fejtétnék Uránia-palota, II. em. 14.

Nőülmi óhajt nyílt üzlettel és modernül berendezett lakással bíró kolozsvári íz. kereskedő megfelelő hozománnyal. Leveleket 38 éves jellegre a kiadóhivatalba kérek. 3543-1

Mindenféle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint röggel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Főlvételi hely Friedmann hírlapiroda. 3405-1

Piannót bérbe keresek. Cim a kiadóhivatalban.

Ecetgyárosok figgelmébe. Ecetgyárak vezetését vagy üzemjavítást vállal szakember. Műszerekkel rendelkezik. Leveleket Ecetgyárvezető jellege alatt a kiadóhivatal továbbít. 3565-1

Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szíjgyártóblank. Minden nagy készlet készletben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendéseket kis postaszámban is elkészítjük. — Jelenlegi talp és bocskor ára 65-70 l. — Vagontételei 5 százalék kedvezmény. SÁMSON BORSVÁR, Győrfalva-utca 1. Győrfalva raktáránál szemben. Telefoni gyár 3-86-lakás 3-87

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Xenofen (Szappan-u.)

Gyárt és állandó raktár mindenféle ékszerárúgyárban. Vállal briliáns munkákat javításokat és alakításokat. Valódi és hamis ékkövek. Foglalt és vésnői műterem. — Fogászati arany és forrasztó, huzalok és lemezek arany és ezüstenben. Nemesfém beváltó!

Telefon int. 2-13. — Sürgőnycim: „Guvaere Cluj” 1273

Ohl. gépészmérnök és elektromérnök

18 éves fizem, műhely és irodai gyakorlatl állást keres. Kisebb tőkével rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban. 3511-1

1925 Utazó bőrönd és táska legjobb minőségben kapható Farmati bőröndösnél Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

En-gros 3507-1 En-detail

Dental-Depot Dr. Blatner

Oradea-Mare (Nagyvárad) Str. Josef Vulcan 4.

Mindennemű fogorvosi és fogtechnikai cikkek, anyagok, eszközök, műszerek, berendezési és felszerelési tárgyak állandó nagyraktára. Eredeti angol és német gyári áruk. 23 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Állandó nagy raktár pamutszövőfonalakban

Szövőcérna, nyers és fehérített 8-32 sz. Mulefonál fehérített ..... 3-10 sz. Hardwaterfonál, nyers és fehérített..... 6-32 sz.

Grohmann-féle fekete és piros szövőfonalak, festett szövőcérnák, maringos és gombolyagos kötőpamutfonalak

„Viktoria“

Váltóüzlet és kereskedelmi rt. Timisoara, IV. Str. Brettiana 8. Telefon 97. Sürgőnycim: Victoriabank.

DUGHAGYMA

gömbölyű és hosszukás hagymamag garantált csiraképes, a legolcsóbban beszerezhető

WEINBERGER SIMON Timisoara, II. Fő-utca 31.

Bárdos Jenő

(Au Bon Gout) Főtér 4.

Összes párisi szövet, selyem, kabát, tolette és divatújdonságai megérkeztek.

Telefon: 917. Olcsó árak!

Cégtáblákat

legolcsóbban készít 1316

JAKAB

Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

Hölgyek figgelmébe!

Estélyi és utcai ruhákra legújabb divatu arany, ezüst és gyöngyhímzés, mindenféle géphímzések, ajourözás pliszirozás és gouvrozás gyorsan és szépen készülnek a

Himző Szalonban

Unió-utca 15., emelet.

Női-, férfi- és gyermek-harisnyák nagy választékban érkeztek

SUGÁR & CO

sportfelszerelések, kötött áruk és úridivat cikkek áruházába. Football és atlétikai felszerelések olcsó árakkal, minden minőségben állandóan raktáron.

Kadima kiadóvállalat rt. kiadása, Cluj-Kolozsvár.

Textiláru

legolcsóbb beszerzési forrása

Klein Sámuel és Fivére kézműáru nagykereskedőknél

Cluj, Piata Mihailu Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

Megérkeztek a tavaszi saison divatkülönlegességei

szövetekben és selymekben!

Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruháza CLUJ, PIATA UNIRII No. 12.

Tavaszi újdonságok!

Női, gyermek harisnya, kezttyű és rövidáru nagy választékban érkezett

Fischbein & Spitz

rövid és kötött áru üzletébe CLUJ (Kolozsvár), Piata Unirii (Mátyás király-tér 29. szám. Bánffy-palota.

Erkezett nagyobb mennyiségű zománcozott és porcellánedény

Az árusítást feltűnő olcsó árak mellett megkezdtem a Tornavivoda Hosszu-utca felőli sátramban. — Deák Samu.

Szerkesztőhivatal Cluj-Kolozsvár L. Pop, — Az Uj Szerkesztő Kiadóhivatal Nyomda Héber oszt. Zs. N. Sz.

A kézirat szerkesztéséért a szerkesztő felelős. Adunk vissza a szerkesztőnek.

V. év

Két uccse, két osz, mikor de pénz tek is csülete nyúnek lesz a csüli, a a süri. És ig nem v elavult avult hogy ma a legelm is kor a fillér keresk van az meges got és intézm nyilvá multb mai id kitünő levele sahoz, többet a tete rülése címet, a két igazsá ról va de en Bécsb sen, s kék n hivata közé aláír boríté bélye tára v szerés alább a kit a k neme mély válto és a let, r rubba igéje. ( ) kitün ral. E se o nem banik róla, zékél hogy ilyen már csak ben a ké nyol tos. nem téria nyúg kétfi tel, gonc kitün ha is h a ké kétfi szim